

TARKASTUSLAUTAKUNNAN VUONNA 2014 ANTAMIEN
SUOSITUSTEN VAIKUTTAVUUDEN ARVIOINTI
(1. jaosto)

2016

Sisällysluettelo

1 ARVIOINNIN TAUSTATIEDOT	3
1.1 Arvioinnin tavoite ja laajuus.....	3
1.2 Arvioinnin kohde ja taustatiedot	3
1.3 Arviointikysymykset ja -kriteerit	5
1.4 Arvioinnin aineistot ja menetelmät	5
2 HAVAINNOT	6
2.1 Kaupunkitasoiset arvioinnit	6
2.1.1 Tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikuttavuuden arviointi	6
2.1.2 Tilivelvollisten velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin tilintarkastuksen suositusten johdosta	9
2.1.3 Sitovien toiminnallisten tavoitteiden arviointi	11
2.1.4 Kaupungin talouden arviointi	25
2.1.5 Sähköinen asiointi	26
2.1.6 Liiketoiminnan edistämisen toimenpiteiden toteutuminen	29
2.2 Kaupunkikonsernin arvioinnit	31
2.2.1 Seudullisen omistajaohjauksen tavoitteiden toteutuminen HSL:ssä ja HSY:ssä	31
2.3 Toimialarajat ylittävät arvioinnit	33
2.3.1 Toimialarajat ylittävien palveluprosessien toteutuminen.....	33
2.4 Rakennus- ja ympäristötoimen toimialaan liittyvät arvioinnit	35
2.4.1 Hankinta- ja kilpailuttamiskäytännöt rakennusvirastossa.....	35
2.5 Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimen toimialaan liittyvät arvioinnit.....	36
2.5.1 Kohtuuhintaisen asuntotuotannon edistäminen.....	36
2.5.2 Kaupungin vuokra-asuntojen myöntämisperusteet ja valvonta.....	40
2.5.3 Koulujen ja päiväkotien sisäilmakorjaukset	42
2.6 Yhteenveto suositusten vaikuttavuudesta	47
3 JOHTOPÄÄTÖKSET	52
4 TOIMENPIDE-ESITYS JA LISÄTIEDOT	52
LÄHTEET	53
LIITTEET	57

1 ARVIOINNIN TAUSTATIEDOT

1.1 Arvioinnin tavoite ja laajuus

Tavoitteena oli arvioida, mihin toimenpiteisiin keskushallinto ja hallintokunnat ovat ryhtyneet tarkastuslautakunnan vuoden 2014 arviointikertomuksessa esittämien suositusten ja toteamusten johdosta sekä mikä vaikutus suosituksilla on ollut.

Arviointi koskee kaikkia niitä tarkastuslautakunnan vuoden 2014 arviointikertomuksessa esitettyjä suosituksia, jotka liittyvät tarkastuslautakunnan 1. jaoston vastuualueisiin ja toimialoihin. 2. jaoston suositusten vaikuttavuudesta laaditaan erillinen raportti. Luvuissa 2.1.1.–2.1.3. käsitellään kokonaisuudessaan suositusten vaikuttavuutta koskevia suosituksia, tilintarkastuksessa annettujen suositusten toimeenpanoa ja sitovia toiminnallisia tavoitteita riippumatta jaostojaosta.

1.2 Arvioinnin kohde ja taustatiedot

Arvioinnin kohteena olivat tarkastuslautakunnan vuoden 2014 arviointikertomuksessa esittämien suositusten johdosta toteutetut hallintokuntien toimenpiteet ja toimenpiteiden aikaansaamat vaikutukset.

Tarkastuslautakunta on vakiintuneen käytännön mukaisesti tehnyt esittämieniensä suositusten jälkiseurantaa ja raportoinut siitä arviointikertomuksessaan. Menettelystä on muodostunut käytäntö ainakin suurten kaupunkien tarkastuslautakuntien kohdalla. Toukokuussa 2015 voimaan astuneen kuntalain (410/2015) perusteluissa on todettu, että ”tarkastuslautakunnan olisi hyvä seurata jälkikäteen arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten perusteella toteutettuja toimenpiteitä.” Jälkiseurantaa ei siis ole kirjattu lakiin, mutta sitä suositellaan lain perusteluissa.

Tarkastuslautakunta on hallinnon ja talouden tarkastussäännön mukaisesti pyytänyt vuosittain arviointikertomuksen valmistuttua kaupunginhallitukselta ja tarpeelliseksi katsomiltaan lauta- ja johtokunnilta lausunnot arviointikertomuksessa esittämistään suosituksista. Lausunnot on toimitettu valtuustolle tiedoksi. Lisäksi valtuusto on arviointikertomuksesta 2004 lähtien, merkittävästi arviointikertomuksen ja siihen annetut lausunnot tiedoksi, päättänyt kehottaa kaupunginhallitusta antamaan vuoden loppuun mennessä valtuustolle selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin toiminnasta vastaavat henkilöt ja tilivelvolliset ovat ryhtyneet arviointikertomuksen johdosta.

Lisäksi tarkastuslautakunta on seurannut hallintokuntien toimenpiteitä arviomalla säännöllisesti esittämieniensä suositusten vaikuttavuutta. Vaikuttavuuden arviointi suoritettiin ensimmäisen kerran kaikista lautakunnan esittämistä suo-

situksista vuonna 2014. Tätä ennen seuranta on kohdistunut vuosittain noin 10 merkittävimpään arviointiaiheeseen ja niissä esitettyihin suosituksiin.

Arviointi on suoritettu kahden vuoden viiveellä eli vuoden 2016 arviointi kohdistuu vuoden 2014 arviointikertomuksessa esitettyihin suosituksiin. Menettelyllä on pyritty varmistamaan, että keskushallinnolla ja hallintokunnilla on ollut riittävästi aikaa toimenpiteiden suorittamiseen.

Vuonna 2016 arvioidaan kaikkien arviointikertomuksessa 2014 asetettujen suositusten vaikuttavuutta jaostoittain. Kertomuksessa käsiteltiin yhteensä 18 aihetta. Näistä 12 aihetta oli käsitelty 1. jaostossa ja kuusi aihetta 2. jaostossa. Taulukossa 1 on esitetty arvioitavien suositusten määrä aiheittain. Arvioitavia suosituksia on 1. jaoston osalta 37. Tarkastuslautakunnan 2. jaostossa käsiteltyihin aiheisiin liittyvien suositusten toteutumista on tarkasteltu erillisessä arviointimuistiossa.

Taulukko 1. Arvioinnin kohteeksi valitut arviointiaiheet ja niissä esitettyjen suositusten määrä, 1. jaosto

Arviointiaiheen kohdentuminen ja otsikko	Suosituksen määrä
Kaupunkitasoiset arvioinnit	
Tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikuttavuuden arviointi	2
Tilivelvollisten velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin tilintarkastuksen suositusten johdosta	2
Sitovien toiminnallisten tavoitteiden arviointi -Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen hallintokunnissa (2) -Tavoitteiden toteutuminen strategian osa-alueittain (4) -Dokumentoinnin puutteet (4) -Havainnot tavoitteiden luonteesta (2) -Tytäryhteisöille asetettujen sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen (2)	14
Kaupungin talouden arviointi	1
Sähköinen asiointi	2
Liiketoiminnan edistämisen toimenpiteiden toteutuminen	1
Kaupunkikonsernin arvioinnit	
Seudullisen omistajaohjauksen tavoitteiden toteutuminen HSL:ssä ja HSY:ssä	3
Toimialarajat ylittävät arvioinnit	
Toimialarajat ylittävien palveluprosessien toteutuminen	2
Rakennus- ja ympäristötoimen toimialaan liittyvät arvioinnit	
Hankinta- ja kilpailuttamiskäytännöt rakennusvirastossa	1
Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimen toimialaan liittyvät arvioinnit	
Kohtuuhintaisen asuntotuotannon edistäminen	3
Kaupungin vuokra-asuntojen myöntämisperusteet ja valvonta	2
Koulujen ja päiväkotien sisäilmakorjaukset	4
Suosituksia yhteensä	37

Kaupunginvaltuusto merkitsi tiedoksi tarkastuslautakunnan vuotta 2014 käsittelevän arviointikertomuksen ja siitä saadut kaupunginhallituksen sekä asianosaisten lauta- ja johtokuntien lausunnot kokouksessaan 17.6.2015. Samalla valtuusto kehotti kaupunginhallitusta antamaan joulukuun loppuun mennessä valtuustolle selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin toiminnasta vastaavat henkilöt ja tilivelvolliset ovat ryhtyneet arviointikertomuksessa esitetyn johdosta. Kaupunginhallituksen selvityksen valtuusto on merkinnyt tiedoksi kokouksessaan 9.12.2015.

1.3 Arviointikysymykset ja -kriteerit

Arvioinnin pääkysymyksenä oli, mitä vaikutuksia tarkastuslautakunnan esittämällä suosituksilla on ollut.

Pääkysymykseen haettiin vastausta seuraavilla osakysymyksillä:

1. Mihin tarkastuslautakunnan vuoden 2014 arviointikertomuksessa esittämien suositusten mukaisiin toimenpiteisiin keskushallinto ja hallintokunnat ovat ryhtyneet?
2. Mitä vaikutuksia suosituksen mukaisilla toimenpiteillä on ollut?

Mikäli lautakunnan lausunnossa tai kaupunginhallituksen joulukuun selvityksessä vuoden 2014 arviointikertomuksesta oli kuvattu tehtyjä toimenpiteitä tarkemmin, hallintokunnilta tiedusteltiin näiden toteutumista.

Osakysymykset muodostivat arvioinnin kriteerit ja niiden toteutumista arvioitiin kolmiportaisella asteikolla ja johtopäätös esitetään seuraavilla kuvioilla:

Kriteeri toteutuu täysin: kaikkiin suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty tai vaikutukset ovat olleet myönteisiä.

kriteeri toteutuu osittain: suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty osittain tai vaikutuksia ei vielä havaittavissa.

Kriteeri ei toteudu lainkaan: suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty tai vaikutukset ovat olleet negatiivisia.

Tämä kuvio ilmaisee tilannetta, jossa kriteerin toteutumista ei voida todeta käytettävissä olleella materiaalilla tai vaikutuksia ei ole ollut, koska suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.

1.4 Arvioinnin aineistot ja menetelmät

Arviointi suoritettiin perehtymällä kaupunginhallituksen ja lauta- sekä johtokuntien tarkastuslautakunnalle toukokuussa 2015 antamiin lausuntoihin ja kaupunginhallituksen valtuustolle joulukuussa 2015 antamaan selvitykseen arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä. Arviointiaiheesta riip-

puen tehtiin lisäksi tarvittaessa kysely asianomaisen viraston johdolle tai muille tahoille sen mukaan, miten aiheesta arvioitiin saatavan riittävä vastaus.

Tarkemmat tiedot vastaajista ilmenevät lähdeluettelosta.

Tietopyynnöissä pyydettiin vähintäänkin vastausta seuraaviin kysymyksiin:

- Mihin suositusten mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty?
- Mitä vaikutuksia toimenpiteillä on ollut ao. toimintoon?

Lisäksi suurin osa tietopyynnöistä sisälsi näiden lisäksi tarkentavia kysymyksiä, joilla varmistettiin riittävien vastausten saaminen suositusten sisältämistä asioista. Kyselylomakkeeseen oli myös merkitty ne tarkastuslautakunnan esittämät suositukset, joihin liittyen vastauksia pyydettiin.

Seuraavissa luvuissa on esitetty tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa 2014 käsittelemät arviointiaiheet ja niissä esitetyt suositukset. Jokaisen suosituksen osalta on esitetty tiivistetysti hallintokuntien antamat vastaukset tarkastusviraston loppuvuodesta 2015 tekemiin tietopyyntöihin ja valmistelijan sen perusteella tekemät johtopäätökset. Jokainen suositus on arvioitu käyttäen edellä mainittua kolmiportaista asteikkoa ja arvioinnin johtopäätös on esitetty arviointikriteerin osalta erikseen tekstin viereen merkityllä hymynaamakuviolla.

2 HAVAINNOT

2.1 Kaupunkitasoiset arvioinnit

Tarkastuslautakunta käsitteli vuoden 2014 arviointikertomuksessa kuusi kaupunkitasoista arviointia ja esitti niihin liittyen 22 suositusta.

2.1.1 Tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikuttavuuden arviointi

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunginhallituksen ja lauta- sekä johtokuntien tulee varmistua siitä, että hallintokunnat ryhtyvät toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta.

Kaupunginkanslian 19.12.2016 antama selvitys

Kaupunginkanslia kokoaa vuosittain syyskauden lopulla virastoilta ja liikelaitoksilta kaupunginhallitukselle selvityksen, mihin toimenpiteisiin arviointikertomuksen johdosta on ryhdytty. Vuoden 2014 arviointikertomuksen osalta selvitys on viety kaupunginvaltuustoon 9.12.2015 ja vuoden 2015 arviointikertomuksen osalta 14.12.2016. Kanslian mukaan vuosittainen selvitys toimii kontrolli- ja muistutusmekanismina hallintokunnille toimenpiteiden toteuttamisen edistämiseksi.

Muut selvitykset

Lauta- ja johtokunnilta ei pyydetty selvitystä tätä arviointia varten, mutta ne ovat lausuneet vuoden 2014 arviointikertomuksesta toukokuussa 2015 ja vuoden 2015 arviointikertomuksesta toukokuussa 2016. Vastaavasti kaupunginhallituksen selvitys joulukuun valtuustossa on perustunut virastojen ja liikelaitosten antamiin vastauksiin.

Lauta- ja johtokuntien, sekä niiden alaisten virastojen ja liikelaitosten, antamien selvitysten laadussa on eroja. Kaikista hallintokuntaa koskevista suosituksista ei välttämättä lausuta, ja silloin, kun lausutaan, vastausten täsmällisyys vaihtelee. Pääosin hallintokunnat ovat kuitenkin vastanneet kaikkiin suosituksiin asianmukaisella tarkkuudella.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisesti on pääosin toimittu, mutta erityistä varmistamisen prosessia ei ole olemassa. Sen vuoksi vastausten laatu vaihtelee ja kaikista suosituksista ei aina lausuta. Toimialamalliin siirryttäessä olisi tarkoituksenmukaista varmistaa toimialan tasolla suositusten parempi huomioon ottaminen.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole kaikilta osin ryhdytty, joten vaikutuksetkaan eivät vielä kaikilta osin ole nähtävissä.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunginhallituksen tulee asettaa työryhmä, joka laatii kaupunkitason ohjeen koulujen terveydellisten olojen tarkastusten järjestämisestä siten, ettei päällekkäistä työtä tehdä, vastuunjako on selkeä ja että koulut ja oppilaitokset tulevat tarkastetuksi säännöllisesti kolmen vuoden välein terveydenhuoltolain ja valtioneuvoston asetuksen (338/2011) edellyttämällä tavalla. Työryhmän vetovastuun tulee olla lain mukaisesti sosiaali- ja terveysviraston koulu- ja opiskeluterveydenhuollolla.

Sosiaali- ja terveysviraston selvitys 21.11.2016 ja tarkennus 21.12.2016

Suosituksen tarkoittamaa työryhmää ei ole asetettu eikä kaupunkitason ohjetta ole laadittu. Arviointikertomuksen julkaisemisen jälkeen yhteistyökäytäntöjä kuitenkin tarkennettiin, jotta tarkastuksia saataisiin kattavammin toteutettua ja ne vastaisivat sisällöltään paremmin lain edellytyksiä. Tarkennukset tehtiin koulujen ja oppilaitosten terveydellisten olojen valvontatyöryhmän kokouksessa 14.4.2015. Tämä yhteistyöryhmä on toiminut jo vuodesta 2006 lähtien koontuen kaksi kertaa vuodessa. Sen puheenjohtajana on kouluterveyden-

huollon päällikkö, ja jäseninä edustajia kouluterveydenhuollon hallinnosta, lasten ja nuorten lääkäripalveluista, opiskeluterveydenhuollosta, opetusviraston ja sosiaali- ja terveystieteiden työturvallisuudesta, ympäristökeskuksesta sekä opetusviraston ja sosiaali- ja terveystieteiden työsuojelusta.

Monialaisten tarkastusten toteuttaminen terveydenhuoltolain mukaisesti on ollut haaste valtakunnallisestikin, joten THL julkaisi syksyllä 2015 oppaan ympäristön ja yhteisön monialaiseen tarkastamiseen. Koulujen ja oppilaitosten terveydellisten olojen valvontatyöryhmän kokouksessa 10.3.2016 päätettiin yhteistarkastuksen kokeilusta kuudessa ympäristökeskuksen valvontakohteessa syksyllä 2016. Kouluterveydenhuolto arvioi omalta osaltaan syksyn 2016 tarkastuskokeilujen tulokset. Lisäksi kevään 2017 aikana koulujen ja oppilaitosten terveydellisten olojen valvontatyöryhmässä tehdään arvio kokeilun tuloksista. Tarkoituksena on luoda paikallinen malli, jonka avulla monialaisten tarkastusten toteuttaminen on sujuvaa ja tehokasta, eri toimijoiden roolit ovat selkeät ja tarkastustoiminnan tavoite toteutuu.

Kouluterveydenhuollon terveydenhoitajat ovat osallistuneet sekä ympäristökeskuksen tekemiin oppilaitosten tarkastuksiin että opetusviraston tekemiin työpaikkaselvityksiin. Lisäksi terveydenhoitajat tekevät jatkuvaa valvontaa koululla ja ilmoittavat havaituista ongelmista/puutteista terveydellisten olojen valvontalomakkeella.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen tarkoittamalla tavalla ei ole toimittu. Suositus annettiin alun perin vuoden 2012 arviointikertomuksessa ja se uusittiin vuoden 2014 arviointikertomuksessa. Voidaan kuitenkin arvioida, että suosituksen uusimisen jälkeen toimenpiteisiin on ryhdytty osittain, koska käytäntöjä on tarkennettu keväällä 2015, ja koska THL:n syksyllä 2015 julkaiseman oppaan jälkeen on ryhdytty pilotoimaan monialaista tarkastusmallia pyrkimyksenä luoda Helsinkiin sopiva paikallinen malli. Siihen on pyritty, että tarkastuksia saataisiin kattavammin toteutettua ja ne vastaisivat sisällöltään paremmin lain edellytyksiä.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

THL:n oppaan tarkoituksena on sekä tukea terveydenhuoltolain toimeenpanoa tarkastusten toteutumisen osalta että tehostaa tarkastuskäytäntöjä siten, että ”yhteinen työskentely lisää toiminnan tehokkuutta, vaikuttavuutta ja taloudellisuutta sekä auttaa saavuttamaan tarkastustoiminnan tavoitteen: oppilaiden ja opiskelijoiden terveyttä ja turvallisuutta tukevan ympäristön ja hyvinvoivan yhteisön.”¹ Se, saavutetaanko tällaisia positiivisia vaikutuksia, selviää myöhemmin, kun kaupunki pilotoi omaa malliaan monialaisten tarkastusten toteuttamiseksi.

¹ Terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva oppilaitos, Opas ympäristön ja yhteisön monialaiseen tarkastamiseen (THL 7/2015).

Johtopäätökset: Tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikuttavuuden arviointi

Suosituksen mukaisesti on pääosin toimittu. Kaupunginkanslia on pyytänyt hallintokunnilta selvityksen. Hallintokuntien selvityksistä ei kuitenkaan kaikilta osin ilmene, mihin toimenpiteisiin on ryhdytty. Suosituksen sanamuoto oli ”tulee varmistua”, mutta käytännössä erityistä varmistamisen prosessia ei ole olemassa. Toimialamalliin siirryttäessä olisi tarkoituksenmukaista varmistaa toimialan tasolla suositusten parempi huomioon ottaminen.

Erilliskysymyksenä esiin nostettu koulujen terveydellisten olojen tarkastusten järjestäminen alun perin vuoden 2012 arviointikertomuksessa esitetyn suosituksen mukaisesti on edennyt. Sosiaali- ja terveystieteiden vastauksen perusteella vaikuttaa siltä, että tarvetta erilliselle työryhmälle ei ole, vaan koulujen ja oppilaitosten terveydellisten olojen valvontatyöryhmä pystyy hoitamaan suosituksessa ajatellun yhteensovittamistehtävän. Vastauksen perusteella työryhmä on vuoden 2016 piloteilla pyrkinyt siihen, ettei päällekkäistä työtä tehdä, mikä osaltaan edesauttaa sitä, että koulujen ja oppilaitosten tarkastustiheys noudattaisi paremmin lain velvoitetta. Jatkosuosituksille ei enää ole tarvetta.

2.1.2 Tilivelvollisten velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin tilintarkastuksen suositusten johdosta

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunginkanslian tulee yhteistyössä Taloushallintopalvelu-liikelaitoksen kanssa ryhtyä pikaisesti toimenpiteisiin Laske-järjestelmän saattamiseksi asianmukaiseen toimintakuntoon niin, että manuaalivaiheista päästään eroon eikä organisaatiomuutosten yhteydessä lakanneille virastoille ole mahdollista kirjata tapahtumia.

Kaupunginkanslian selvitys 21.11.2016 ja Taloushallintopalvelu-liikelaitoksen selvitys 1.12.2016

Laske-järjestelmässä on otettu käyttöön vuodenvaihteessa 2015–2016 uusi toiminnallisuus, joka mahdollistaa esimerkiksi myyntisaatavien siirtämisen kirjanpidossa lakanneelta organisaatiolta uudelle organisaatiolle. Käytännössä menettely poistaa tapahtumien kirjaamisen lakkautetuille yritystunnuksille eli virastoille. Aiemmat kirjanpidon lakkautetut yritystunnukset ja niiden myyntisaamistilien siirrot ovat edelleen työnalla. Myyntisaamisia on kirjattu muistiotositeella manuaalisesti uudelle yritykselle.

Johtamisjärjestelmä uudistuksen myötä uutta toiminnallisuutta käytetään Laske-järjestelmän muutoksissa, jolloin jatkossa vanhoille päättyville yrityksille ei jää saldoja ja ne voidaan sulkea heti välitilinpäätöksen varmistuttua.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Laske-järjestelmää on päivitetty siten, jatkossa päättyville yritystunnuksille ei jää saldoja ja ne voidaan sulkea heti välitilinpäätöksen varmistuttua. Manuaalivaiheista ei ole kuitenkaan päästy eroon.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Tarve tehdä Laske-järjestelmässä kirjauksia toimintansa päättäneille virastoille on vähentynyt.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Johtavien viranhaltijoiden (tilivelvollisten) tulee valvoa, että virastojen ja liikelaitosten hankinnoissa ja päätöksenteossa noudatetaan hankintalain ja hallintolain edellyttämiä muutosäänöksiä tilintarkastajan suositusten mukaisesti.

Selvitys pyydettiin ja saatiin kaikilta hallintokunnilta marras-joulukuussa 2016

Seuraavassa vastauksista on tuotu esille esimerkkejä siitä, miten suositusten mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty. Arvioinnissa johdon valvontatehtävää on tulkittu laajasti, eli se käsittää konkreettisten valvontatoimenpiteiden lisäksi hallintokunnan toiminnan ja hallinnon asianmukaiseen järjestämiseen liittyviä toimenpiteitä, kuten toimintaohjeiden antamisen ja viraston toimintatapojen/prosessien muuttamisen.

Usean hallintokunnan kohdalla selvityksessä ei käsitelty suositusta kokonaisuudessaan vaan esimerkiksi ainoastaan hankintoihin liittyviä toimenpiteitä ja vaikutuksia. Tähän on omalta osaltaan vaikuttanut se, mitä tilintarkastajan hallintokunnille esittämät suositukset ovat käsitelleet viime vuosina.

Saatujen selvitysten perusteella suositusten mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty vähintään osittain. Valvontaan liittyvinä hyvinä esimerkkeinä mainittakoon hankintoihin ja päätöksentekoon liittyvien toimintaprosessien ja -käytäntöjen tarkistaminen, ohjeiden laatiminen ja tarkentaminen, hankintojen keskittäminen tietyn yksikön tehtäväksi, hankintapäätösehdotusten tarkastaminen asiantuntijoiden toimesta ennen päätöksentekoa, hankintoihin ja päätöksentekoon liittyvän koulutuksen järjestäminen ja controller-toiminnon käyttöönotto.

Toimenpiteiden myönteisinä vaikutuksina nousivat esille muun muassa hankintapäätösten yhdenmukaistaminen, toiminnan läpinäkyvyys, hankintaosaamisen lisääminen, virheiden vähentyminen ja laadun parantuminen,

Osa hallintokuntien antamista selvityksistä oli laadittu niin yleisellä tasolla, että toimenpiteitä ja niiden vaikutuksia ei voitu todeta käytettävissä olevalla aineistolla.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Arvioinnin perusteella lähes kaikki hallintokunnat ovat ryhtyneet vähintään osittain suositusten mukaisiin toimenpiteisiin. Kaikilta osin toimenpiteisiin ei ole kuitenkaan ryhdytty.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Niissä hallintokunnissa, joissa suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty, vaikutukset ovat olleet myönteisiä.

Johtopäätökset: Toimenpiteet tilintarkastuksen johdosta

Vaikka hallintokunnat ovat ryhtyneet varsin kattavasti vähintään osittain suositusten mukaisiin toimenpiteisiin, ei kaikkiin toimenpiteisiin ole ryhdytty. Ainaakaan se ei ilmene hallintokuntien antamista selvityksistä. Suoritettujen toimenpiteiden vaikutukset ovat olleet myönteisiä.

2.1.3 Sitovien toiminnallisten tavoitteiden arviointi

Uudistuneessa kuntalaissa (410/2015) käytetään termiä ”toiminnan tavoite”. Koska arviointi käsittelee vuoden 2014 arviointikertomuksen suosituksia, tekstissä käytetään termiä ”toiminnallinen tavoite” vanhan kuntalain mukaisesti.

Arviointikertomuksessa 2014 annettiin 14 suositusta sitovien toiminnallisten tavoitteiden arvioinnin johdosta. Suositukset jakaantuivat viiteen alakohtaan seuraavasti:

- Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen hallintokunnissa (2)
- Tavoitteiden toteutuminen strategian osa-alueittain (4)
- Dokumentoinnin puutteet (4)
- Havaintoja tavoitteiden luonteesta (2)
- Tytäryhteisöille asetettujen sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen (2)

Alakohtien sisältämien suositusten välillä on yhteyksiä toisiinsa. Sen vuoksi alakohdat on numeroitu, jotta niihin voidaan viitata tekstissä.

2.1.3.1 Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen hallintokunnissa

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Liikuntaviraston ulkoiluteiden, kuntoratojen ja hiihtolatupohjien ylläpitoa ja kunnossapitoa

koskevien tavoitteiden osalta tulee määritellä sellaiset mittarit, että tavoitteiden toteutumisen tasoa voidaan vertailla vuosittain.

Liikuntavirasto uudisti sitovat toiminnalliset tavoitteensa vuoden 2016 talousarvioon. Ongelmalliseksi koettuja tavoitteita ei ole enää asetettu vuosille 2016 ja 2017.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Tavoitteet on uusittu, joten suosituksessa mainittujen tavoitteiden osalta ongelma on korjaantunut niiden poistumisen myötä.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Tavoitteiden uudistamisella on se myönteinen vaikutus, että uudistetut tavoitteet ohjaavat toimintaa paremmin. Suosituksessa mainitut tavoitteet kuvasivat enemmän ulkoiluteiden, kuntoratojen ja hiihtolatupohjien pituutta kuin niiden ylläpitoa ja kunnossapitoa.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Asuntotuotantotoimikunnan ja asuntotuotantotoimiston tulee muotoilla kaupungin kiinteistöyhtiöiden peruskorjausten rakennuttamista koskeva tavoite sellaiseksi, ettei se toteudu automaattisesti tai uudistaa tavoitteen asettelua.

Suosituksessa mainittu tavoite oli muotoa ”Toimisto rakennuttaa siltä tilattavat kaupungin kiinteistöyhtiöiden peruskorjaukset, joille saadaan rahoitus.” Vuoden 2017 talousarvioon tavoite oli muotoiltu muotoon ”Toimisto rakennuttaa siltä tilattavat kaupungin kiinteistöyhtiöiden peruskorjaukset yhtiöiden investointibudjettien ja aikataulujen mukaisesti.” Tavoite ei siis toteudu automaattisesti, koska siihen on lisätty määre ”investointibudjettien ja aikataulujen mukaisesti”.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Tavoitetta on uudistettu sellaiseksi, ettei se automaattisesti toteudu, joten suositus on toteutunut.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Tavoitteen uudelleenmuotoilulla on se myönteinen vaikutus, että uudistettu tavoite ohjaavaa toimintaa paremmin, koska se ei toteudu automaattisesti.

2.3.1.2 Tavoitteiden toteutuminen strategian osa-alueittain

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Virastojen ja liikelaitosten tulee talousarvioehdotusta laatiessaan ottaa huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet siten, että sitovat toiminnalliset tavoitteet ohjaavat toimintaa strategiaohjelman osoittamaan suuntaan. Lautajien ja johtokuntien tulee talousarvioehdotuksen hyväksyessään varmistaa, että näin on toimittu.

Selvitys pyydettiin ja saatiin kaikilta hallintokunnilta marras-joulukuussa 2016. Seuraavassa vastauksia on pyritty luokittelemaan ottaen huomioon tarkastuslautakunnan erillisraportin havainnot siitä, missä hallintokunnissa kehittämisen tarvetta eniten oli, ja missä hallintokunnissa tilanne oli jo entuudestaan hyvä.

Tarkastuslautakunnan erillisraportissa 2014² mainittiin neljä virastoa, joiden kaikki tavoitteet tulkittiin strategialähtöisiksi: varhaiskasvatusvirasto, kaupunkisuunnitteluvirasto, opetusvirasto ja Stara. Näin ollen niiden osalta ei ollut tarvetta ryhtyä suosituksen mukaisesti toimenpiteisiin.

Näiden neljän viraston lisäksi kaupunginkanslialla, HKL-liikelaitoksella ja kiinteistövirastolla strategialähtöisten tavoitteiden osuus oli vähintään 80 prosenttia. Niistä HKL (1.12.2016) ja kiinteistövirasto (9.12.2016) ovat tätä arviointia varten antamissaan selvityksissä todenneet, että sitovat tavoitteet on asetettu kaupungin strategiaohjelman pohjalta. HKL korosti lisäksi sitä, että sen oma tavoiteohjelma 2016–2024 perustuu kaupungin strategiaohjelmaan, ja kiinteistövirasto puolestaan sitä, että suosituksen mukaisesti on jo aiemmin toimittu ja suositus on edelleen vahvistanut toimintatapaa. Kanslian vastauksessa (28.11.2016) tuotiin esiin se, että kaupunginkanslian omia sitovia tavoitteita on vähennetty pitäen kriteerinä tavoitteen liittymistä strategiaohjelmaan.

Tarkastuslautakunnan erillisraportissa 2014 liikuntavirasto erottui joukosta eniten ei-strategialähtöisenä, koska vuoden 2014 talousarviossa sen kuudesta tavoitteesta kaikki tulkittiin ei-strategialähtöisiksi. Kuten myöhemmin alakohdassa 2.3.1.4 ilmenee, liikuntavirasto uudisti sitovat toiminnalliset tavoitteensa vuoden 2016 talousarvioon ja niistä kolmesta tavoitteesta yhtä voidaan varauksetta pitää strategialähtöisinä, kahta sillä edellytyksellä että asetettu tavoitetaso on strategian mukaisesti aiempaa parempi.

Erillisraportin mukaan kulttuuritoimen virastojen tavoitteet kuvaavat tyypillisesti perustoimintaa ilman, että tavoitteella olisi suoraa yhteyttä strategiaan. Tätä arviointia varten annetuissa kulttuuritoimen virastojen vastauksissa ilmeni toisaalta vaikeutta luoda muunlaisia mittareita kuin asiakasmääriin liittyviä tavoitteita, ja osassa virastoja myös ajattelua, jonka mukaan kävijämäärä sopii kuvaamaan strategian tavoitteita (ks. tarkemmin alakohta 2.3.1.4). Kulttuurikeskus on uudistanut sitovat tavoitteensa sellaisiksi, että ne toteuttavat strategia-

² Helsingin kaupungin tarkastuslautakunta 2014.

ohjelman tavoitteita. Muiden kulttuuritoimen, mukaan lukien myös työväenopistot ja Korkeasaaren eläintarha, virastojen osalta on edelleen se tilanne, että kävijämäärän ja opetustuntien tyypiset määrätavoitteet kuvaavat toiminnan volyymin, eivät sitä, miten virasto strategiaikaudella kehittää toimintaansa strategian linjausten, tavoitteiden ja toimenpiteiden suuntaan. Tilannetta muuttaisi jo sekin, jos kävijämäärätavoitetta perusteltaisiin siten, että määrää pyritään lisäämään edellisvuodesta tietyillä toimilla, jotta strategian linjaus ”kulttuuri on kaikkien ulottuvilla” toteutuisi paremmin.

Kulttuurikeskuksen vastauksen (24.11.2016) mukaan tavoitteiden uudistamista ei luultavasti olisi ymmärretty tehdä ilman tarkastuslautakunnan raporttia. Myös Korkeasaaren eläintarha totesi (12.12.2016), että tarkastuslautakunnan huomiot ovat olleet hyvin perusteltuja: sitovan toiminnallisen tavoitteen tulee olla kannustava ja tavoitteellinen, ja tätä Korkeasaaren aukiolotuntitavoite ei ole ollut. Korkeasaaren tavoite vuoden 2017 talousarviossa on kävijämäärä.

Näiden vuoden 2014 erillisraportissa esitettyjen ääripäiden väliin jää vielä 10 virastoa ja neljä liikelaitosta. Liikelaitoksista palvelukeskuksen vastaus (21.11.2016) oli niukka, todeten, että strategiaohjelman linjaukset otetaan huomioon Palvelukeskuksen talousarvioehdotuksen valmistelussa. Talpan (28.11.2016) selvityksen mukaan liikelaitoksen nelivuotiskauden strategisissa tavoitteissa on otettu huomioon strategiaohjelman linjaukset: Talpa toteuttaa omilla strategisilla tavoitteillaan strategiaohjelman kohtaa tasapainoinen talous ja hyvä johtaminen. Työterveys-liikelaitos on ottanut vuoden 2016 talousarvion sitovaksi tavoitteeksi työterveysneuvottelujen määrän, joka vastauksen (5.12.2016) mukaan tukee strategiaohjelman tavoitteita. Oiva Akatemian selvityksessä (29.11.2016) on todettu, että se on tukenut kaupungin strategian käytäntöön viemistä. Oivan sitova tavoite on asiakastyytyväisyys. Kun Oiva Akatemia tukee kaupungin strategian toteuttamista esimerkiksi edistämällä taloudellista ajattelua, tuottavuutta, monimuotoisuutta, osallisuutta sekä henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin kehittämistä koulutus- ja kehittämistoimenpiteillä, tätä kautta Oiva Akatemian asiakastyytyväisyys koetaan liikelaitoksessa strategiaohjelman mukaiseksi mittariksi.

Asuntotuotantotoimiston (15.12.2016), hankintakeskuksen (2.12.2016), rakennusvalvontaviraston (28.11.2016) ja ympäristökeskuksen (2.12.2016) vastauksissa on perustellusti kuvattu sitä, miten niiden sitovat tavoitteet kytkeytyvät strategiaohjelmaan. Ympäristökeskus kuvasi lisäksi muutosta, jota tavoitteisiin, tai niiden taustalla olevaan toimintaan, on tehty. Sosiaali- ja terveysviraston vastauksessa (23.11.2016) todetaan, että tavoitteet ovat aina perustuneet strategiaohjelman tavoitteisiin. Tarkastuslautakunnan erillisraportissa 2014 pidettiin kuitenkin ongelmallisena sitä, että sosiaali- ja terveysviraston hoitoon pääsyyn liittyvät tavoitteet olivat suoraan lainsäädäntöön perustuvia.

Kun tällaisia tavoitteita ei ole enää asetettu, sosiaali- ja terveysviraston tavoitteet perustuvat aiempaa tiiviimmin kaupungin strategiaohjelmaan.³

Rakennusvirasto totesi vastauksessaan (18.11.2016), että tarkastuslautakunnan suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty siten, että tavoitteiden kytkeytyminen kaupungin strategiaohjelmaan on tuotu näkyvämmiin valmistelussa esille ja kytköksiä on avattu selkeämmin perusteluteksteissä.

Nuorisoasiainkeskus totesi (28.11.2016), että tarkastuslautakunnan suositamat toimenpiteet ovat vaikuttaneet siihen, että nuorisoasiainkeskus on uusiutunut ja täydentänyt sitovia tunnuslukujaan.

Tietokeskus toi vastauksessaan (12.12.2016) esiin sen, että Tietoa Stadista -tilasto ja tutkimusohjelma on laadittu strategiaohjelman tavoitteita noudattaen, ja sitä kautta sitovat tavoitteet julkaisumääristä ja niiden seurannasta tukevat strategiaa.

Pelastuslaitoksen toiminta on sellaista, ettei kaupungin strategiaohjelma käsittele pelastustoimintaa. Pelastuslaitos toteaa vastauksessaan (28.11.2016), että strategia on huomioitu siltä osin kuin se on mahdollista. Tukutorin selviytyksessä (1.12.2016) maaliskuussa aloittanut toimitusjohtaja kommentoi tavoitteiden asettamista vain siitä näkökulmasta, että hän ei ole itse vielä päässyt vaikuttamaan asiaan, mutta jatkossa aiotaan toimia suosituksen mukaisesti.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suositus kohdistui kaikkiin hallintokuntiin. Vastauksista on luettavissa se, että niissä hallintokunnissa, joissa muutostarvetta eniten oli, on tarkastuslautakunnan erillisaraportin 2014 ja sen johdosta arviointikertomuksessa 2014 esitettyjen suositusten jälkeen kiinnitetty aikaisempaa enemmän huomiota siihen, että sitovat toiminnalliset tavoitteet ohjaisivat toimintaa kaupungin strategiaohjelman suuntaan. Kaikilta osin tavoitteita ei kuitenkaan ole pystytty uudistamaan johtuen toiminnan luonteesta tai mittaamisen vaikeuksista.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Vaikutuksia ei pystytä arvioimaan käytettävissä olevalla aineistolla.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunginkanslian tulee talousarvioprosessin yhteydessä varmistaa, että hallintokunta on sitovia toiminnallisia tavoitteita asettaessaan ottanut huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet.

³ Lainsäädäntöä tiukempia tavoitteita hoitoon pääsulle voidaan toki asettaa, mutta tuolloin oli kyse lainmukaisen minitavoitteen asettamisesta sitovaksi tavoitteeksi.

Kaupunginkanslian selvitys 28.11.2016

Kaupunginhallituksen hallintokunnille antamissa talousarvioehdotuksen laatimisohejeissa on vuosittain ohjeistettu, että sitovien toiminnan tavoitteiden määrittelyssä tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että tavoite ohjaa toimintaa strategiaohjelman osoittamaan suuntaan. Lisäksi talousarviokirjaan tulevassa perustelutekstissä edellytetään kuvaamaan strategiaohjelman toteuttaminen viraston toiminnassa sekä selite, miten sitovat tavoitteet kytkeytyvät strategiaohjelmaan. Laatimisohejeiden lisäksi asiaa ohjeistetaan käytännön tasolla hallintokuntien talousvalmistelijoille pidettävissä infotilaisuuksissa. Lauta- ja johtokuntien jätettyä talousarvioehdotukset käydään ennen kaupunginjohtajan talousarvioesitystä läpi talousarvion sisältöä hallintokuntien kanssa ja tässä yhteydessä muun muassa tarkastellaan sitovien toiminnan tavoitteiden sekä strategiaohjelman vastaavuutta.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Selvityksensä mukaan kaupunginkanslia tarkastelee talousarviovalmistelun kuluessa sitä, onko sitovien toiminnan tavoitteiden ja strategiaohjelman välillä yhteyttä.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Vaikutuksia ei voida todentaa käytettävissä olleella aineistolla. Periaatteessa sillä on myönteinen vaikutus, että myös kaupunginkanslia kiinnittää talousarvioprosessissa huomiota hallintokuntien sitovien toiminnan tavoitteiden kytkeytymiseen kaupungin strategiaohjelmaan.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Hallintokuntien tulee hyödyntää sitovien toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa strategiaohjelman ja sitä toteuttavien toimenpideohjelmien toimenpiteitä.

Suosituksessa mainitaan sekä strategiaohjelman toimenpiteet että strategiaa toteuttavien toimenpideohjelmien toimenpiteet. Hallintokunnista vain kaksi mainitsi vastauksissaan strategiaohjelmaa toteuttavat toimenpideohjelmat, eli AM-ohjelman ja hankintastrategian. Muilta osin vastaukset keskittyivät strategiaohjelman toimenpiteiden, tavoitteiden ja linjausten huomioimiseen. Sitä koskevat vastaukset on jo käsitelty edellä.

Hallintokuntien vastauksista ei ilmennyt, miten ne olisivat hyödyntäneet strategiaohjelmaa toteuttavien toimenpideohjelmien toimenpiteitä sitovien tavoitteiden asettamisessa. Strategiaohjelman toimenpiteitä sen sijaan hyödynnetään laajasti.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Vaikutuksia ei pystytä arvioimaan käytettävissä olevalla aineistolla.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunginhallituksen tulee strategiaohjelman seurannan yhteydessä varmistua siitä, että kaikkia strategiaohjelman osa-alueita kehitetään tasapuolisesti.

Kaupunginkanslian selvitys 19.12.2016

Kaupunginhallitus esittää vuosittain talousarvion laatimishojeissa strategiaohjelman talousarvion lähtökohdaksi. Vuoden 2017 talousarvion laatimishojeissa (Khs 4.4.2016) todettiin muun muassa, että "Kaupunginhallitus on lausunnoissaan tarkastuslautakunnan erillisraportista todennut, että hallintokuntien tulee asettaa sitovat toiminnan tavoitteensa niin, että ne talousarvion laatimishojien mukaisesti ohjaavat toimintaa strategiaohjelman osoittamaan suuntaan. Hallintokuntien tulee talousarvioesityksen sitovaa toiminnan tavoitetta asetettaessa esittää, miten kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet on otettu huomioon (Khs 12.1.2015, § 42)."

Kaupunginkanslia viestittää kaupunginhallituksen ohjeiden perusteella virastoille ja liikelaitoksille strategiaohjelman tavoitteita. Lautakuntien ja johtokuntien annettua talousarvioehdotuksensa yhteensovitetään tavoitteet ja määrärahat kaupunginkanslian valmistelussa kaupunginjohtajan talousarvioehdotukseksi strategiaohjelman linjausten mukaisesti. Kanslian mukaan talousarvion valmistelukierroksilla on kiinnitetty huomiota ja tehty muutoksia sitoviin tavoitteisiin ja niiden tavoitetasoihin.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suositus koski strategiaohjelman seurantaa, mutta vastaus käsitteli talousarvion laadintaa. Strategiaa toteutetaan talousarvion kautta, joten annetun vastauksen perusteella toimenpiteeseen on osittain ryhdytty, kun kanslia pyrkii ohjaamaan hallintokuntia sitovien tavoitteiden asettamisessa. Suosituksen mukaisesti strategiaohjelman seuranta kaupunginhallituksessa olisi kuitenkin se paikka, jossa olisi mahdollista tarkastella strategiaohjelman osa-alueiden toteutumista kattavammin ja varmistuen siitä, etteivät jotkut strategiaohjelman osa-alueet jää vähäiselle huomiolle.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Vaikutuksia ei pystytä arvioimaan.

2.3.1.3 Dokumentoinnin puutteet

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Seuraavien hallintokuntien tulee tallentaa tilinpäätöstyötilaan tilinpäätösohjeistuksen mukaisesti sellaiset dokumentit, joiden perusteella sitovien tavoitteiden toteutuminen voidaan varmentaa kaikkien tavoitteiden osalta: kaupunginkanslia, hankintakeskus, tukkutori, rakennusvirasto, Stara, pelastuslaitos, ympäristökeskus, HKL, sosiaali- ja terveysvirasto, ruotsinkielinen työväenopisto, kaupunginkirjasto, kulttuurikeskus, kaupunginmuseo, liikuntavirasto, työterveyskeskus, tietokeskus, kaupunkisuunnitteluvirasto, kiinteistövirasto ja rakennusvalvontavirasto.

Suositus perustui vuotta 2014 koskeviin tavoitearviointeihin, joiden mukaan 14 hallintokuntaa kaikkiaan 33:sta oli toiminut täysin tilinpäätösohjeistuksen mukaisesti.⁴ Suositus annettiin niille 19 hallintokunnalle, joilta jouduttiin pyytämään täydentäviä tietoja, kun tilinpäätöstyötilaan toimitetut tiedot eivät olleet riittäviä. Vuoden 2015 tavoitearviointien perusteella tilanne on parantunut, sillä 19 tuolloin 31 hallintokunnasta oli toiminut täysin ohjeen mukaisesti ja parannettavaa jäi 12 hallintokunnalle.⁵ Suosituksessa luetelluista hallintokunnista puutteita oli edelleen 11 hallintokunnalla ja lisäksi kaupunginorkesterilla, jonka osalta tiedot oli vuonna 2014 toimitettu tilinpäätösohjeen mukaisesti.

Tietojen toimittaminen oli korjaantunut seuraavien hallintokuntien osalta: HKL, kaupunginkirjasto, kulttuurikeskus, kiinteistövirasto, kaupunginmuseo, rakennusvalvontavirasto, ruotsinkielinen työväenopisto ja tietokeskus. Lisäksi tietojen toimittaminen oli pääosin kunnossa kaupunginkanslialla, pelastuslaitoksella, sosiaali- ja terveysvirastolla ja Staralla.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Kaikki hallintokunnat eivät ole toimineet suosituksen mukaisesti, joten toimenpiteisiin on osittain ryhdytty.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Vaikutus on ollut myönteinen, koska aiempaa useammin tiedot ovat olleet tilinpäätösohjeen mukaisia.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Sosiaali- ja terveysviraston on ohjeistettava henkilöstöään siten, että hoitopääsyyn liittyvät potilastiedot kirjataan oikein, jolloin tiedot ovat saatavilla oikeellisin suoraan tietojärjestelmästä.

⁴ Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2014, s. 12.

⁵ Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2015, s. 15.

Kaupunginhallituksen selvitys vuoden 2014 arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä 5.11.2015

Sosiaali- ja terveystieteiden virasto toteaa (27.10.2015), että potilastietojärjestelmä Pegasoksen hoitoon pääsyn merkintöjä on tarkastettu. Havaittujen puutteiden perusteella muutettiin Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselle (THL) menevien hoitoon pääsyn tietojen poimintojen määrätyksiä. Seuraavassa vaiheessa täsmennetään potilastietojärjestelmään ko. tietojen kirjaamisen ohjeita.

Sosiaali- ja terveystieteiden viraston selvitys 21.11.2016 ja tarkennus 21.12.2016

Erikoissairaanhoidon hoitoon pääsyn kirjaamisohjeita on täsmennetty toiminnan osastojen kanssa, mm. psykiatrian läheteiden käsittely keväällä 2016. Käytössä on edelleen virhelistojen tarkistus, joka varmistaa tietojen oikeellisuuden. THL:lle menevät tiedot saadaan tietovarastosta, jonne tiedot poimitaan tietojärjestelmästä. Tällä hetkellä ei ole tullut selvityspyyntöjä aluehallintovirastolta, joten tilanne on parantunut.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Toimenpiteitä on toteutettu tietojen oikeellisuuden parantamiseksi. Tiedot pyritään saamaan oikeelliseksi ohjeistuksen ja virheiden tarkistuksen avulla siten, että mahdollisimman virheettömään tilanteeseen päästäisiin.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Tietojen oikeellisuus on parantunut.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kulttuurikeskuksen tulee kehittää toiminnanohjausjärjestelmäänsä ja sen käyttöä siten, että järjestelmästä saadaan suoritettujen osalta luotettavaa tietoa.

Kulttuurikeskuksen selvitys 24.11.2016

Kulttuurikeskus totesi lausunnossaan 19.10.2015, että vuoden 2015 ajan suoritettujen tiedot on saatu virheettömästi Elis-toiminnanohjausjärjestelmästä. Marraskuun 2016 tiedustelulla varmistettiin, mikä tilanne on ollut vuonna 2016. Kulttuurikeskuksen mukaan tiedot saadaan järjestelmästä virheettömästi. Ihmisliset syöttövirheet ovat toki mahdollisia. Käyttäjäkoulutusta on lisätty.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Käyttäjäkoulutusta on lisätty ja järjestelmästä on pystytty tuottamaan tietoja virheettömästi.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Tietojen oikeellisuus on tavoiteltu myönteinen vaikutus.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Tietokeskuksen tulee selkeyttää sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutumista varmentavaa dokumentointikuvausta ja sen liitteitä.

Vuotta 2015 koskevassa tavoitearvioinnissa havaittiin, että vuonna 2014 havaittuja ongelmia dokumentointikuvauksessa ei enää ollut. Tarkastusvirastossa laaditun, 21.3.2016 päivätyn muistion mukaan ”Tilinpäätöstyötilaan oli toimitettu kuvaus dokumentoinnista ja tavoitteiden toteutumista varmentavia tietoja. Sitovien toiminnallisten tavoitteiden dokumentointia voidaan pitää luotettavana.”

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Dokumentointikuvaus ja sen liitteet ovat selkeytyneet.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Dokumentointi on luotettavaa.

2.3.1.4 Havaintoja tavoitteiden luonteesta

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Liikuntalautakunnan ja liikuntaviraston tulee harkita, miten strateginen tavoite kaupunkilaisten liikunnan lisäämisestä voitaisiin huomioida sitovien toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa.

Liikuntaviraston selvitys 5.12.2016

Kaupungin strategiaohjelmassa kohdassa ”Hyvinvoiva helsinkiläinen / Helsinkiläisten liikunta lisääntyy” yhtenä tavoitteena on ”Terveyttä edistävän liikunnan lisääminen ja liikkumattomuuden vähentäminen”. Tästä johdettuna yhtenä sitovana tavoitteena on että kaikille helsinkiläisille avoimissa monitoimi- ja uimahalleissa on 1 800 000 käyntikertaa.

”Helsinkiläisten liikunta lisääntyy” tavoitetta tukee myös toinen sitova toiminnallinen tavoite, jossa liikuntaviraston asiakastytyväisyys on 3,6 asteikolla 1-5.

Strategiaohjelman kohdassa ”Elinvoimainen Helsinki / Kulttuurista vetovoimaa” toimenpiteinä on liikunnan lisääminen kouluissa. Liikuntavirasto edistää

tätä Liikkuva koulu -ohjelmalla ja sitovissa tavoitteissa on mukana tähän liittyvä tavoite.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Liikuntavirasto uudisti sitovat toiminnalliset tavoitteensa vuoden 2016 talousarvioon. Liikuntavirasto on toiminut suosituksen mukaisesti ja on mielestään ottanut huomioon strategiset tavoitteet liikunnan lisäämisestä. Voidaan kuitenkin todeta, että kaksi ensimmäistä tavoitetta ovat strategiaohjelman mukaisia vain, jos tavoitteena on, että käyntikerrat kasvavat ja että asiakastytyväisyys paranee.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Vaikutus on ollut myönteinen, koska uudistetut tavoitteet ottavat aiempaa paremmin huomioon kaupungin strategiaohjelmassa asetetut tavoitteet.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunginkirjaston, kaupunginmuseon, kaupunginorkesterin, Korkeasaaren eläintarhan, kulttuurikeskuksen, taidemuseon, tietokeskuksen ja työväenopistojen tulee harkita mahdollisuuksia kehittää sitovia toiminnallisia tavoitteitaan laadullisemmiksi.

Tämän suosituksen osalta arviointi perustuu sekä talousarviossa asetettuihin tavoitteisiin että virastojen antamiin vastauksiin koskien suosituksia, jotka käsittelevät strategiaohjelman ja sitovien toiminnallisten tavoitteiden välistä yhteyttä (alakohta 2.3.1.2).

Selkeimmin suosituksen mukaisesti on toiminut kulttuurikeskus, joka on uudistanut sitovat tavoitteensa vuoden 2017 talousarvioon. Asetetuista neljästä tavoitteesta kolme on laadullisia. Niille on määritelty mittarit, joiden perustella tavoitteen toteutuminen voidaan todentaa. Lisäksi tavoitteiden strategiakytkentä ilmenee talousarviosta.

Myös Korkeasaaren eläintarha vaihtoi aukiolotuntitavoitteensa asiakasmäärätavoitteeseen, joka paremmin ottaa huomioon kaupungin strategiaohjelman. Tavoite ei edelleenkään ole laadullinen. Korkeasaaren eläintarha kuitenkin totesi vastauksessaan (12.12.2016), että se pyrkii kehittämään asiakastytyväisyydestä laadullisen mittarin. Asiakastytyväisyyttä on eri tavoin mitattu, mutta toistaiseksi ongelmana on ollut mittarin luotettavuus ja toistettavuus.

Kaupunginmuseo luopui aukiolotuntitavoitteesta jo vuoden 2015 talousarviossa ja mittaa pelkästään asiakasmäärää. Museo totesi vastauksessaan 5.12.2016, että tavoite on "laadullisesti aiempaa paljon informatiivisempi ja kuvaa sekä ohjaa paremmin museon toiminnan ja palvelujen kokonaisuutta ja niiden käyttöä".

Työväenopistot ovat keskenään keskustelleet sitovien tavoitteiden kehittämisestä. Ruotsinkielisen työväenopiston vastauksen (28.11.2016) mukaan suomenkielinen työväenopisto kehitti mittareitaan tuottavuusmatriisin muodossa, jolloin yhteistä uutta tavoitepohjaa ei löytynyt. Ruotsinkielinen työväenopisto on lisännyt vuoden 2017 talousarvioon tavoitteeksi opetustuntien rinnalle osallistujamäärän, koska tutkimuksen mukaan työväenopistotoiminnalla on positiivinen vaikutus toimintaan osallistuneiden hyvinvointiin. Näin ollen opistossa koetaan, että kurssitarjonnan houkuttelevuus osallistujamäärän muodossa on strategiaohjelman mukaisesti hyvinvointiin liittyvä mittari.

Suomenkielinen työväenopisto on säilyttänyt opetustunnit sitovana tavoitteena, mutta mittaamista on kehitetty strategiaohjelman tavoitteita mittaavaan suuntaan tuottavuusmatriisin avulla. Työväenopiston vastauksen (28.11.2016) mukaan tuottavuusmatriisi ottaa huomioon syrjäytymisuhan alaiset kuntalaiset sekä erityisryhminä muun muassa maahanmuuttajat.

Kaupunginkirjasto totesi vastauksessaan (2.12.2016), että sitovia tavoitteita on käyty läpi tarkastuslautakunnan suosituksen johdosta, ja tutkittu mahdollisia vaihtoehtoja. Vastaavantasoisia, kirjaston toimintaa laajasti kuvaavia mittareita ei kuitenkaan ole tunnustettu ja siksi tavoitteita ei ole uusittu.

Kaupunginorkesteri totesi vastauksessaan (28.11.2016), että se on selvittänyt laadullisten tavoitteiden asettamisen mahdollisuutta esimerkiksi perehtyen muiden orkestereiden käytäntöihin ja kokemuksiin sekä opetusministeriön tilaamaan selvitykseen laadunarvioinnista taidelaitosten rahoituksen pohjana. Vuoden 2017 talousarviossa on edelleen sitovana tavoitteena sinfoniakonserttien määrä.

Taidemuseon selvityksen (30.11.2016) mukaan on harkittu mahdollisuuksia kehittää toiminnallisia tavoitteita laadullisemmiksi, ja mahdollisuutta lisätä sitovan toiminnallisen kävijätavoitteen rinnalle laadullinen tavoite. Tämä pohdinta tehtiin vuosina 2015–2016 tuottavuusmittariston uusinnan yhteydessä, jolloin pohdittiin myös toiminnan vaikuttavuuden mittaamisen mahdollisuuksia. Pohdintaa on siis tehty, mutta edelleen ainoa sitova tavoite on asiakasmäärä.

Tietokeskus korosti vastauksessaan (12.12.2016) sitä, että strategiaohjelma otetaan huomioon tilasto- ja tutkimusohjelman laadinnassa. Sitovina tavoitteina ovat julkaisumäärä ja julkaisukalenterin seuranta voidaan siten nähdä välillisesti strategiaa tukevin tavoitteina, koska julkaisut perustuvat strategiaohjelman huomioivaan tilasto- ja tutkimusohjelmaan.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Vastausten perusteella tarkastuslautakunnan suositus on kaikissa yhdeksässä virastossa johtanut pohdintaan. Laadullisten, mitattavien tavoitteiden kehittäminen on kuitenkin haastavaa, mistä johtuen useimmissa virastoissa kehittämistyö ei ole edennyt. Vain kulttuurikeskus on uudistanut tavoitteensa laa-

dullisemmiksi. Koska suosituksen sanamuoto oli ”tulee harkita mahdollisuuksia”, tällaista harkintaa on selvästi tehty.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Vaikutuksia ei voida arvioida, koska vain yksi yhdeksästä virastosta on uudistanut tavoitteitaan. Uudistamisen toteuttaneen kulttuurikeskuksen osalta voidaan todeta, että asetetut tavoitteet luovat edellytyksiä strategiaohjelman mukaisten tavoitteiden saavuttamiselle.

2.3.1.5 Tytäryhteisöille asetettujen sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunginkanslian tulee talousarviovalmistelun yhteydessä asettaa tytäryhteisöille sellaisia tavoitteita, että niiden toteutumisen arviointi on mahdollista.

Vuoden 2015 talousarviossa tytäryhteisöille asetetut sitovat tavoitteet olivat sellaisia, että niiden toteutumisen arviointi oli mahdollista.⁶ Vuoden 2016 talousarviossa asetetut tavoitteet ovat pääosin samantyyppisiä. Kahdelle yhtiölle on asetettu tavoite ”Yhtiö toimii liiketaloudellisesti kannattavasti.” Tämä tavoite voi olla tulkinnanvarainen. Vuoden 2017 talousarviossa tällaisia tulkinnanvaraisia tavoitteita ei enää asetettu.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suositus on toteutunut. Tytäryhteisöille on asetettu tavoitteita, joiden toteutumisen arviointi oli mahdollista vuonna 2015.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Myönteinen vaikutus on ollut se, että kaikkien tavoitteiden toteutumista on pystytty arvioimaan.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunginkanslian tulee varmistaa, että tytäryhteisöjen sitovien tavoitteiden toteumatiedoista laaditaan selkeät dokumentointikuvaukset siten, että tavoitteiden toteutuminen on jälkikäteen todennettavissa.

Vuoden 2015 osalta toteumatiedoista oli laadittu dokumentointikuvaukset siten, että tavoitteiden toteutuminen oli jälkikäteen todennettavissa. Kahdelta

⁶ Helsingin kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen sitovien tavoitteiden toteutuminen vuonna 2015, arviointimuistio.

yhtiöltä pyydettiin lisätietoja täydennykseksi kanslian pyytämään selvitykseen.⁷

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Dokumentointikuvaukset on laadittu ja toimitettu kaupunginkansliaan.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Dokumentointikuvaukset mahdollistavat tavoitteiden toteutumisen arvioinnin luotettavalla tavalla.

Johtopäätökset: Sitovien toiminnallisten tavoitteiden arviointi

Suosituksia oli yhteensä 14, joten johtopäätökset tehdään osa-alueittain.

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen hallintokunnissa:
Suosituksia oli kaksi, joista kumpikin oli toteutunut, kun liikuntavirasto ja asuntotuotantotoimisto ovat uudistaneet ongelmallisina pidetyt tavoitteensa. Vaikutus on myönteinen, koska uudistetut tavoitteet ohjaavat toimintaa paremmin.

Tavoitteiden toteutuminen strategian osa-alueittain:
Suosituksia oli neljä, ja ne ovat toteutuneet osittain. Hallintokunnissa pyritään huomioimaan kaupungin strategiaohjelman tavoitteet ja toimenpiteet omia sitovia tavoitteita asetettaessa. Aina se ei kuitenkaan onnistu, tai yhteys strategiaan jää välilliseksi. Kaupunginkanslia on talousarvioprosessissa kiinnittänyt aikaisempaa enemmän huomiota siihen, että tavoitteiden ja strategian välillä olisi yhteys, ja kaupunginhallitus on nostanut talousarvion laatimishjeisiin tarkastuslautakunnan erillisraportin mukaisen kehotuksen. Myönteisen kehityksen vaikutuksia on käytännössä mahdotonta osoittaa.

Dokumentoinnin puutteet:
Tähän liittyviä suosituksia annettiin neljä. Pääosin hallintokunnat olivat toimineet suositusten mukaisesti. Vuoden 2015 tilinpäätöksen laatimisen yhteydessä oli kuitenkin edelleen 12 hallintokuntaa, jotka eivät olleet toimineet täysin tilinpäätösohjeistuksen mukaisesti ilman tarkastajan pyyntöä. Määrä oli vähentynyt edellisvuodesta ja pyydettyäessä kaikki ohjeen mukaiset tiedot olivat käytettävissä.

Havaintoja tavoitteiden luonteesta:
Suosituksia annettiin kaksi ja niistä kumpikin toteutui. Liikuntavirasto on uusiutunut tavoitteensa ottaen huomioon strategian tavoitteet. Kulttuuritoimen virastot

⁷ Helsingin kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen sitovien tavoitteiden toteutuminen vuonna 2015, arviointimuistio.

puolestaan ovat käynnistäneet pohdinnan siitä, miten ne voisivat kehittää tavoitteitaan laadullisemmiksi. Kulttuurikeskus on asettanut vuodelle 2017 kolme laadullista tavoitetta.

Tytäryhteisöille asetettujen sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen: Annetut kaksi suositusta ovat toteutuneet. Tytäryhteisöjen sitovien tavoitteiden dokumentointi on parantunut ja tavoitteiden toteutumisen arviointi on ollut mahdollista.

2.1.4 Kaupungin talouden arviointi

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunginhallituksen tulee arvioida, ovatko nykyiset keinot oikeita velkaantumiskehityksen hidastamiseen strategiaohjelman mukaisesti.

Kaupunginhallitus totesi lausunnossaan 11.5.2015, että se arvioi velkaantumiskehityksen hidastamiseen tähtääviä keinoja ja niiden mitoitusta vuoden 2016 talousarvioehdotuksen valmistelun yhteydessä. Tämän arvioinnin toteutumisesta kysyttiin kaupunginkansliasta.

Kaupunginkanslian selvitys 28.11.2016

Vastauksen mukaan vuoden 2016 talousarvio valmisteltiin strategiaohjelman 2013–2016 taloustavoitteiden mukaisesti (käyttötalouden taloustavoite, investointiraami sekä kiinteän omaisuuden myyntitavoite). Valmistelussa arvioitiin, että taloustavoitteet ovat mitoitukseltaan siinä määrin riittäviä, että kaupungin verorahoituksen näkymät huomioiden velkaantumiskehitys hidastuisi vuosina 2016–2018.

Vuonna 2016 lainakanta alenee tilapäisesti. Taloussuunnitelmassa 2017–2019 lainakannan arvioidaan kasvavan suunnitelmakaudella yhteensä noin 340 miljoonaa euroa pääasiassa HKL:n joukkoliikenneinvestointien rahoittamiseksi.

Täydentävät tiedot

Tarkastuslautakunnan kokouksessa 14.12.2016 käsiteltiin infoasiana strategiaohjelman tuottavuustavoitetta. Talousarviopäällikön esityksen mukaan lainakannan kasvun pysähtymistä vuonna 2016 selittävät suurelta osin kertaluontoiset erät ja hyvä yhteisöveron tuotto, jonka jatkuvuudesta ei ole takeita.

Vuoden 2013 arviointikertomuksessa tehdyn tarkastelun perusteella, ajanjaksoilla 2005–2013, lainakannan kasvu oli suurinta vuosina 2009–2010 ja vuonna 2013.⁸ Sen jälkeen lainakannan kasvuprosentti on pysynyt maltillisempuna

⁸ Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2013, s. 19.

ja pysynee jatkossakin vuonna 2017 ja taloussuunnitelmakaudella 2018–2019, vuoden 2017 talousarviossa arvioidun perusteella.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty: kaupunginhallitus on arvioinut taloustavoitteiden olevan riittäviä velkaantumiskehityksen hidastamiseksi.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Lainakanta ei kasva vuonna 2016, mutta seuraavina vuosina lainakannan kasvua on odotettavissa. Velkaantumiskehitys on joka tapauksessa hidastunut huippuvuosiin nähden.

Johtopäätökset: Kaupungin talouden arviointi

Suositus oli muodoltaan sellainen, että se ei edellyttänyt suoria toimenpiteitä. Suosituksen edellyttämä arviointi on tehty ja todettu aiemmin päätettyjen taloustavoitteiden olevan riittäviä hidastamaan velkaantumiskehitystä.

2.1.5 Sähköinen asiointi

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunginkanslian tulee huolehtia siitä, että kuntalainen löytää yhdestä portaalista kaikki kaupungin tarjoamat sähköiset asiointipalvelut.

Kaupunginkanslian selvitys 28.11.2016

Sähköiset asiointipalvelut on keskitetysti kuvattu palvelurekisteriin tietotekniikkayksikön sähköisen asiointin asiantuntijoiden toimesta. Kevään 2015 aikana julkistettiin uudistettu päätelaitteisiin mukautuva asiointi, joka sulautui hel.fi:hin, jolloin asiakkaalle ei näy erillinen asiointi.hel.fi, vaan sähköiseen asiointiin pääsee kirjautumaan suoraan hel.fi -sivuilta. Kaikki tunnistautumista vaativat asiointipalvelut löytyvät tunnistautuneen asiakkaan sähköisestä asiointista palvelurekisterin avulla, vaikka itse palvelu ei teknisesti sijaitsekaan asiointialustalla.

Sähköisessä asiointissa on 01-10/2016 ollut 1,2 miljoonaa Vetumattunnistautumista, kun niitä oli koko vuoden 2015 aikana yhteensä 0,72 miljoonaa. Tämä osoittaa sen, että sähköiset palvelut löydetään hel.fi sivuilta hyvin. Syksyllä 2015 aloitimme myös sähköisen asiointin aikaisen puhelintuen tarjoamisen ja vuoden 2016 transaktiomääriin verrattuna tukea tarvitsi vain noin 0,6 prosenttia (7000) asiakkaista, mistä voimme päätellä, että niiden käyttö on suhteellisen helppoa.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty. Sähköiset asiointipalvelut on kuvattu kaupungin palvelurekisteriin. Palvelurekisteristä kuntalainen pystyy kirjautumaan suoraan haluamaansa sähköiseen asiointipalveluun.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteiden vaikutukset näyttävät olleen positiivisia. Sähköiset palvelut löytyvät varsin hyvin, sillä sähköisen asioinnin kirjautumiset ovat kasvaneet vuoden 2016 aikana huomattavasti verrattuna edelliseen vuoteen. Lisäksi tukea palveluiden käyttöön tarvitaan vähän, joten niiden käyttöä voidaan pitää helppona.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Sosiaali- ja terveystieteiden tulee jatkaa sähköisen asioinnin kehittämistä erityisesti terveydenhuollon palveluissa.

Sosiaali- ja terveystieteiden selvitys 9.1.2017

Sosiaali- ja terveystieteiden virastossa on valmistunut Digisuunnitelma vuosille 2016–2018 ”Palvelujen uusi yhteys - Digitalisaatio palvelujen uudistamisen tukena”. Suunnitelman toimenpiteet toteutetaan ennen uuden sote-rakenteen käynnistymistä ja samanaikaisesti Apotti-hankkeen järjestelmätoteutuksen ja viraston palvelujen uudistuksen toteutuksen kanssa. Suunnitelman toteuttaminen on osa viraston palvelujen johtamista ja kehittämistä ja suunnitelman mukaisilla toteutuksilla pyritään vastaamaan palvelujen uudistamiseen liittyviin tavoitteisiin digitalisaation ja sähköisen asioinnin osalta.

Arviointikertomuksessa kiinnitettiin huomiota siihen, että kouluterveydenhuollossa ei ole sähköisen asioinnin mahdollisuutta. Kouluterveydenhuollon sähköinen asiointi on aloitettu ekaluokkalaisten määräaikaistarkastuksien sähköisellä ajanvarauksella muutamassa pilottikoulussa. Pilotin perusteella käyttöä on laajennettu kaikkiin Helsingin kaupungin alakouluihin. Kouluterveydenhuollossa otettiin käyttöön myös turvallinen viestinvälitys vanhempien ja kouluterveydenhoitajan välillä. Lisäksi Helsingin kaupungin lukioissa ja ammatillisissa kouluissa on otettu käyttöön sähköistä asiointia.

Kokonaisuudessaan sosiaali- ja terveydenhuollon sähköinen asiointi laajenee entisestään uusiin yksiköihin ja uusien kuntalaisten ja asiakkaiden käyttöön. Sähköistä asiointia on kehitetty ottamalla käyttöön sähköinen yhteydenotto-mahdollisuus terveysasemille ja tammikuusta 2017 lähtien asiakkaat voivat käyttää asiointiportaalin kautta käytettävissä olevia sähköisen asioinnin toiminnallisuuksia myös älylaitteilla eli tableteilla ja älypuhelimilla.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen kirjo on laaja. Jokaisen yksittäisen palvelun osalta ei ole vielä selvitetty sähköisen asiointin mahdollisuutta. Kaikilla etenkin avoterveydenhuollon toimintayksiköillä on teknisesti mahdollisuus ottaa käyttöön sähköistä asiointia sen eri muodoissa. Sosiaalitoimen palveluista sähköinen asiointi on toteutettu toimeentulotuen hakemisen osalta ja sähköisen ajanvarauksen osalta ensimmäinen pilotti on juuri meneillään.

Terveydenhuollon sähköisen asiointin suostumusten tehneiden asiakkaiden määrä on vuodessa kasvanut noin 28 prosenttia ollen 20.12.2016 tilanteessa noin 228 000 suostumusta. Sosiaali- ja terveysviraston sähköisen asiointin⁹ käyttäjämäärä kasvoi vuoden 2015 aikana 28 prosenttia ja vuoden 2016 tammi-marraskuun aikana 24,9 prosenttia.

Sähköisten vastaanottokäyntien, eli käyntien, jotka korvaavat perinteiset vastaanottokäynnit tai hoitopuhelut, määrä kasvaa, ollen nyt eri palvelumuodoista riippuen n. 5-13 prosenttia kaikista käynneistä. Sähköinen vastaanottokäynti on huomattavasti perinteistä vastaanottokäyntiä edullisempi ja yhä useammat asiakasryhmät toivovat mahdollisuutta asioida sähköisesti. Esimerkiksi kotihoidossa käyttöön otetun virtuaalipalvelun asiakkaita on tällä hetkellä noin 600 ja kuukausitasolla virtuaalikäynti korvaa noin 17 000 perinteistä kotikäyntiä. Asiakkaiden määrää on tarkoitus lisätä vuoden 2017 aikana.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty. Sosiaali- ja terveysvirasto on laatinut Digisuunnitelman vuosille 2016 – 2018. Suunnitelman toteuttaminen on osa viraston palvelujen johtamista ja kehittämistä ja suunnitelman mukaisilla toteutuksilla pyritään vastaamaan palvelujen uudistamiseen liittyviin tavoitteisiin digitalisaation ja sähköisen asiointin osalta. Sosiaali- ja terveydenhuollon sähköinen asiointi on laajentunut entisestään uusiin yksiköihin ja uusien kuntalaisten ja asiakkaiden käyttöön. Sosiaali- ja terveyspalvelujen kirjo on kuitenkin laaja eikä jokaisen palvelun osalta ole vielä selvitetty sähköisen asiointin mahdollisuutta.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteiden vaikutukset ovat positiivisia. Sosiaali- ja terveyshuollon sähköisen asiointin käyttäjämäärät ovat kasvussa. Sähköisellä asiointilla on myös mahdollista saavuttaa kustannussäästöjä, sillä esimerkiksi sähköinen vastaanottokäynti on huomattavasti perinteistä vastaanottokäyntiä edullisempi.

⁹ Mittarissa ovat mukana seuraavat asioinnit: sähköisen asiointin suostumusten määrä terveydenhuollossa, suun terveydenhuollon itseilmoittautumisten määrä ja toimeentulotuen hakemusten määrä.

Johtopäätökset: Sähköinen asiointi

Lautakunnan esittämien suositusten mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty. Kaupunginkanslia on huolehtinut siitä, että kaikki sähköiset asiointipalvelut löytyvät yhdestä lähteestä. Sosiaali- ja terveystieteiden virasto on jatkanut sähköisen asiointin kehittämistä ja uusia palveluita on otettu käyttöön myös terveydenhuollon puolella. Sähköisten asiointipalvelujen käyttäjämäärä on kasvussa, joten palvelut löytyvät helposti ja palveluilla tavoitetaan entistä useampi kuntalainen. Sähköisellä asiointilla on myös mahdollista saavuttaa kustannussäästöjä.

2.1.6 Liiketoiminnan edistämisen toimenpiteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunginkanslian tulee kehittää liiketoiminnan edistämiseksi toteutettujen toimenpiteiden vaikutusten seuranta ja mittaristoa.

Kaupunginkanslian elinkeino-osaston selvitys 22.11.2016

Elinkeino-osaston mukaan avaintoimialojen tilasto-osuuksia on tarkoitus päivittää säännöllisesti. Elinkeino-osasto on tilannut laajan, yrityshaastatteluihin pohjautuvan tutkimuksen, jossa on haastateltu tuhatta helsinkiläistä yritystä. Haastattelututkimuksella on haettu aineksia kaupungin elinkeinopolitiikan kärkeä arvioitu kaupungin yritysmyönteisyyttä ja palvelutarjontaa. Tutkimus on tarkoitus toistaa vähintään strategiakausittain. Lisäksi elinkeino-osasto on ottanut koekäyttöön Vainu-tietopalvelun, jonka avulla saadaan yritys- ja toimialakohtaista tietoa muun muassa avaintoimialojen yrityksistä sekä yritysten kehityksestä kaupunginosittain.

Startup- ja kasvuyritysekosysteemistä on teetetty toimijakartoitus 2016 alussa. Sitä on tarkoitus päivittää sekä täydentää alueen kasvuyritysten kartoituksella 2017 sekä kolmansien osapuolten keräämällä tiedolla. Tiedot on tarkoitus koota avoimessa käytössä olevaan tietokantaan/match making -palveluun. Yrityshelsingin tarjoamien perustamis- ja kasvuyrityspalveluiden osalta seurataan muun muassa asiakasmääriä sekä yritysten eloonjäämisastetta. Lisäksi suunnitteilla on brändimielikuvatutkimus, joka toistettaisiin säännöllisesti.

Elinkeino-osaston mukaan elinkeinopoliittisten toimenpiteiden vaikuttavuuden yksilöinti on sekä kaupunkitasoisesti että tilastollisesti hyvin vaikeaa, johtuen toimenpiteiden usein välillisestä vaikutuksesta, sekä kansallisen ja globaalin makrotalouden muutosten vaikutuksesta. Elinkeino-osasto on strategiakauden kuluessa toteuttanut suuren määrän elinkeinopoliittisia toimenpiteitä ja kehittämishankkeita, mutta kunkin niistä suoran vaikuttavuuden arviointi pitää teh-

dä hankekohtaisesti ja usein laadullisesti. Muun muassa Startup Maria-, Health Capital Helsinki- ja MeriIT-hankkeilla on jo nähtävissä useita positiivisia vaikutuksia kuten kasvuyrittäjyyden kehittyminen, tutkimusyhteistyösopimusten solmiminen ja yrityslähtöisten tuotekehityshankkeiden käynnistyminen.

Yleisellä tasolla Helsingin elinkeinoelämän kehitys on ollut positiivista useiden tutkimusten ja mittareiden mukaan. Tilastokeskuksen mukaan työpaikkojen määrä on kasvanut 5,5 prosenttia vuodessa. Helsinki arvioitiin maailman kolmanneksi parhaaksi kaupungiksi innovaatiotoiminnan tukemisessa. Helsingissä on yli 36 prosenttia kaikista Suomen startup -yrityksistä. Suomi arvioitiin EU:n houkuttelevimmaksi maaksi suorien investointien suhteen. Helsinki arvioitiin neljänneksi parhaaksi sekä startup- että kasvuyrityksille annettavan tuen suhteen. 40 prosenttia Suomen nopeimmin kasvavista yrityksistä sijaitsee Helsingin seudulla. Matkailussa rekisteröityjen yöpymisten määrä Helsingissä kasvoi 3,7 prosenttia tammi–syyskuun välisellä ajanjaksolla, verrattuna edellisvuoteen.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Kaupunginkanslian elinkeino-osasto on tehnyt lisätutkimuksia ja ottanut käyttöön tietopalveluita mutta kaupungin tekemien toimenpiteiden vaikutusten seuranta ei ole vielä täysin kattavaa.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Uudet tutkimukset tuovat lisää tietoa elinkeinovaikutusten arviointiin, vaikka toimenpiteiden vaikutusten yksilöinti on hyvin vaikeaa.

Johtopäätökset: Liiketoiminnan edistämisen toimenpiteiden toteutuminen

Kaupunginkanslian elinkeino-osasto on toteuttanut lisää tutkimuksia ja ottanut käyttöön palveluita, jotka mahdollistavat aiempaa laajemman elinkeinovaikutusten arvioinnin. Toisaalta toteutettujen toimenpiteiden vaikutusten yksilöinti tulee olemaan aina vaikeaa.

2.2 Kaupunkikonsernin arvioinnit

Tarkastuslautakunta käsitteli vuoden 2014 arviointikertomuksessa yhtä kaupunkikonserniin liittyvää arviointia ja esitti siihen liittyen kolme suositusta.

2.2.1 Seudullisen omistajaohjauksen tavoitteiden toteutuminen HSL:ssä ja HSY:ssä

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunginkanslian on käynnistettävä yhteistyö pääkaupunkiseudun kuntien, HSL:n ja HSY:n kanssa yhteisen vuosikellon laadintaa varten toiminnan ja talouden suunnitteluaikataulujen yhteensovittamiseksi.

Kaupunginkanslian selvitys 28.11.2016

HSL:n ja HSY:n perussopimuksissa on talouden suunnitteluun liittyviä menettelytapa- ja aikataulukirjauksia, jotka on aikanaan sovittu jäsenkuntien talousarvioprosessit huomioon ottaen. Kuntayhtymien hallitusten tulee mm. vuosittain pyytää jäsenkunnilta lausuntoa taloussuunnitelmaehdotuksestaan. Osana kaupunginhallituksen konsernijaoston seuranta- ja valvontaroolia HSL:n ja HSY:n toimitusjohtajat ja hallitusten puheenjohtajat käyvät säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa konsernijaoston kokouksissa. Keväisin kuntayhtymien toimitusjohtajat ja hallitusten puheenjohtajat esittelevät seuraavan vuoden talousarviovalmistelun lähtökohtia ja syksyisin kuntayhtymän kolmen seuraavan vuoden taloussuunnitelman valmistelutilannetta (seuraavan vuoden talousarvio ja sitä seuraavien kahden vuoden taloussuunnitelma). On nähty, että tämä on auttanut sovittamaan yhteen yhtymien ja kaupungin talousarviot.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Erityisiä toimenpiteitä asiaan liittyen ei ole tehty, vaan toteutettu aiemmin sovitut menettelyt, joiden on katsottu olevan riittäviä.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteitä ei ole toteutettu, joten vaikutuksia ei ole.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunginhallituksen konsernijaoston tulee tehdä aloite kuntayhtymien yhtymäkokousedustajien ja hallituksen jäsenten omistajaohjausroolin selkiyttämiseksi ja yhteistyön lisäämiseksi viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden kesken.

Kaupunginkanslian selvitys 28.11.2016

Sekä HSL:n että HSY:n osalta on vakiintunut käytännöksi järjestää säännöllisiä tapaamisia kuntayhtymien omistajaohjauksesta vastaavien jäsenkuntien viranhaltijoiden sekä kuntayhtymän johdon kesken. Nämä omistajaohjaustapaamiset edistävät yhtymäkokouksessa annettavan omistajaohjauksen tukena jäsenkuntien omistajaohjausta ja omistajatahdon välittämistä kuntayhtymien johdolle. Kaupunginhallituksen konsernijaosto päättää voimassa olevan johtosäännön mukaan sekä kuntayhtymien hallitukseen nimettävistä henkilöistä Helsingin kaupungin osalta että kaupunkia yhtymäkokouksessa edustavasta henkilöstä ja hänelle annettavista toimiohjeista. Konsernijaosto pystyy toimiohjeilla vaikuttamaan myös omistajaohjauksen roolien määrittelyyn. Yhtymäkokousedustaja voi konserniohjeen toimiohjeista riippuen esittää hallitukselle annettavaksi myös omistajaohjaukseen liittyviä kehotuksia. Ns. tavanomaisia yhtymäkokoustoimiohjeita täydentäviä omistajaohjauksen tavoitteita koskevia toimiohjeita on annettu sekä HSL:n että HSY:n vuoden 2015 kevytyhtymäkokouksiin liittyen pääkaupunkiseudun koordinaatioryhmän käsittelyn pohjalta. HSL:n ja HSY:n perussopimuksissa on määritelty kuntayhtymien hallitusten tehtävät. Omistajatahdon huomioon ottamista ko. tehtävien täyttämässä edistetään osaltaan edellisessä kohdassa mainittujen konsernijaostovierailujen avulla, joissa ovat läsnä toimitusjohtajien lisäksi kuntayhtymien hallitusten puheenjohtajat.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Erityisiä toimenpiteitä asiaan liittyen ei ole tehty, vaan toteutettu aiemmin sovitut menettelyt, joiden on katsottu olevan riittäviä.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteitä ei ole toteutettu, joten vaikutuksia ei ole.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunginhallituksen konsernijaoston ja kaupungin johdon on yhdessä muiden pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa linjattava HSY:n toimintaa ja päätettävä työnjaosta muun muassa ilmastonsuojeluun liittyvissä asioissa.

Kaupunginkanslian selvitykset 28.11.2016 ja 29.11.2016

HSY tuottaa puolivuositain katsauksen pääkaupunkiseudun ilmastotyön etenemisen parhaista esimerkeistä pääkaupunkiseudulla eri sektoreilla. Katsauksella tiedotetaan tehdyistä toimista ja kannustetaan eri osapuolia mukaan ilmastotyöhön. Lisäksi ilmastomuutokseen sopeutumisen strategia on hyväksytty erikseen erillisen projektin (jossa kaupungin edustajat) puitteissa kaupunkien lausuntojen jälkeen HSY:n hallituksessa. Kaupunkien yhteinen ympäristöpäällikkökokous ohjaa ilmastotyön toimintaa noin kuusi kertaa vuodessa

kokoontuessaan. HSY:n talousarviossa hyväksytään resurssit. Kaupungit antavat lausunnot HSY:n talous- ja toimintasuunnitelmasta, jonka yhtymäkokous viime kädessä hyväksyy. Lisäksi HSY:n Ilmastoinfo on hyväksytty osaksi HSY:n toimintaa. Sitä rahoittavat Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupunkien lisäksi HSL Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä sekä Helen Oy.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Yhteistyötä on tehty aiempaa enemmän.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Vaikutuksia ei ole osoitettavissa käytettävissä olleella aineistolla.

Johtopäätökset: Seudullinen omistajaohjaus

Omistajaohjausta ei ole kehitetty siten kuin tarkastuslautakunta suosituksissaan esitti, vaan aiemmin hyväksytyjen menettelyjen on katsottu olevan riittäviä. Ilmastonsuojeluun liittyen yhteistyötä on kehitetty, mutta erillisiä vaikutuksia ei ole osoitettavissa.

2.3 Toimialarajat ylittävät arvioinnit

Tarkastuslautakunnan 1. jaoston käsiteltävänä oli vuonna 2014 yksi toimialarajat ylittävä arviointi, johon liittyen tarkastuslautakunta antoi kaksi suositusta.

2.3.1 Toimialarajat ylittävien palveluprosessien toteutuminen

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunginhallituksen on varmistettava, että poikkihallinnollisten prosessien kehittämistä jatketaan strategiaohjelman linjausten mukaisesti.

Kaupunginkanslian selvitys 21.12.2017

Kaupunginvaltuusto päätti, kaupunginhallituksen esityksestä, 22.6.2016 kaupungin johtamisjärjestelmän uudistamisesta hyväksyessään sitä koskevat hallintosäännön määräykset. Uudistuksen tavoitteena on, että palvelujen asukas- ja asiakaslähtöisyys paranevat ottamalla käyttöön palvelukokonaisuudet yhdistävä ja ohjattavia yksiköitä vähentävä toimialamalli. Keskeisenä lähtökohdiana on vähentää eri toimialojen välisten palvelujen ja prosessien siiloutumista.

Toimialamalli parantaa paitsi palveluiden ja prosessien asiakaslähtöisyyttä myös niiden yhtenäistä johtamista, ohjausta ja kehittämistä. Tämä koskee erityisesti toimialojen sisäisiä poikkihallinnollisia prosesseja, jotka nyt tulevat yhden johdon ohjaukseen. Uudistuksessa huolehditaan myös tulevien toimialojen välisen siiloutumisen ehkäisemisestä. Se tapahtuu muun muassa yhtenäisellä johtoryhmätyöllä sekä toimialojen välisillä yhteistyörakenteilla.

Esimerkiksi teknisellä sektorilla johtamisuudistus selkeyttää nykyistä hajanaista virastorakennetta ja vahvistaa kokonaisuuden johtamista. Uudistus vie eteenpäin useissa toimialan aikaisemmissa selvityksissä tarpeelliseksi todettua virasto- ja osastorajat ylittävien prosessien kehittämistä sekä mahdollistaa toimialan sisäisen kehittämisen ja toimialan resurssien joustavan käytön yli palvelukokonaisuusrajojen.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Poikkihallinnollisten prosessien kehittäminen on ollut tavoitteena kaupungin uuden johtamisjärjestelmän valmistelussa. Uudistuksen yhtenä tavoitteena on nimenomaan parantaa poikkihallinnollisten prosessien johtamista ja ohjausta.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Uusi johtamisjärjestelmä otetaan käyttöön 1.6.2017 alkaen, joten vaikutukset eivät ole vielä havaittavissa.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunginhallituksen on varmistettava, että poikkihallinnollisille prosesseille määritellään prosessin omistaja, jolla on toimivalta johtaa prosessia.

Kaupunginkanslian selvitys 21.12.2017

Johtamisuudistus jatkuu keväällä 2017 toimialojen ja niiden alarakenteiden käytännön valmistelulla. Tämän yhtenä osana on asukas- ja asiakaslähtöisten prosessien suunnittelu sekä prosessien johtamiseen kuuluvien roolien ja vastuiden määrittely. Valmistelu koskee myös poikkihallinnollisia prosesseja.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Prosessien johtamiseen ja vastuisiin liittyvä valmistelu on alkanut, mutta se ei ole vielä tullut kaupunginhallitukseen päätöksentekoa varten.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Uusi johtamisjärjestelmä otetaan käyttöön 1.6.2017 alkaen, joten vaikutukset eivät ole vielä havaittavissa.

Johtopäätökset: Toimialarajat ylittävien palveluprosessien toteutuminen

Tarkastuslautakunnan suositusten mukaisin toimenpiteisin on pääosin ryhdytty osana kaupungin uuden johtamisjärjestelmän valmistelua. Koska johtamisjärjestelmä otetaan käyttöön vasta 1.6.2017 alkaen, toimenpiteiden vaikutukset eivät ole vielä havaittavissa.

2.4 Rakennus- ja ympäristötoimen toimialaan liittyvät arvioinnit

Tarkastuslautakunta käsitteli vuoden 2014 arviointikertomuksessa yhtä rakennus- ja ympäristötoimen toimialaan liittyvää arviointia ja esitti siihen liittyen yhden suosituksen.

2.4.1 Hankinta- ja kilpailuttamiskäytännöt rakennusvirastossa

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Rakennusviraston tulee ylläpitää ja kehittää hankintaosaamista sekä sopimusten seurantaa ja valvontaa.

Rakennusviraston selvitys 28.11.2016

HKR-Rakennuttajan projektihenkilöstölle on järjestetty alkuvuodesta 2016 hankintalain ja tilaajavastuulain uudistusten myötä koulutuskokonaisuus. Kilpailutusyksikön vetäjä on suorittanut työn ohessa ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon hankintatoimesta, valmistuen keväällä 2016. Opinnäytetyönään hän teki HKR-Rakennuttajalle ohjeistuksen neuvottelumenettelyprosessiin. Lisäksi kilpailutusyksikön työntekijät ovat osallistuneet muihin hankintaan liittyviin koulutuksiin, muun muassa Clodian käyttökoulutukseen sekä BEM-koulutukseen, jotka molemmat liittyvät sähköiseen kilpailutukseen.

Virastossa toimii edelleen hankintaryhmä. Sen tehtävänä on käsitellä osasto-kohtaisia käytännön hankintakysymyksiä sekä seurata hankintojen oikeuskäytäntöä.

Osaston taloushallinnasta nimetyt sopimuksenhallintajärjestelmän pääkäyttäjät ovat kouluttautuneet järjestelmän käyttöön ja se otetaan käyttöön HKR-Rakennuttajalla 2017.

HKR-Rakennuttajalla oli valmius soveltaa direktiivien ehdottomia sekä riittävän selkeitä ja tarkkoja säännöksiä hankintamenettelyihin 18.4.2016 alkaen.

HKR-Rakennuttajalla on valmius ja hankintaosaaminen hankintoihin, kun uusi hankintalaki saadaan voimaan 2017. HKR-Rakennuttajalla on valmius perinteisten hankintamenetelmien lisäksi muun muassa neuvottelumenettelyn ja innovaatiokumppanuuden käyttöön hankinnassa.

HKR-Rakennuttajalla on valmius siirtää sopimukset sopimuksenhallintajärjestelmään, kun järjestelmä otetaan käyttöön.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Rakennusvirasto on jatkanut aloittamaansa hankintaosaamisen parantamista. Vastauksensa mukaan virasto osaa soveltaa uusittua hankintalakia ja sillä on myös valmius ottaa käyttöön uusi kaupunkitasoinen sopimustenseurantajärjestelmä.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Rakennusvirastossa on edelleen lisätty hankintaosaamista. Virasto on myös valmis ottamaan kaupunkitasoinen sopimushallintajärjestelmän käyttöön, kun se on valmis.

Johtopäätökset: Hankinta ja kilpailuttamiskäytännöt rakennusvirastossa

Hankinta- ja kilpailuttamisosaamista on edelleenkin lisätty ja parannettu rakennusvirastossa vuosina 2015 ja 2016.

2.5 Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimen toimialaan liittyvät arvioinnit

Tarkastuslautakunta käsitteli vuoden 2014 arviointikertomuksessa kolmea kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimen toimialaan liittyvää arviointia ja esitti niihin liittyen yhdeksän suositusta.

2.5.1 Kohtuuhintaisen asuntotuotannon edistäminen

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunginhallituksen ja kaupunkisuunnitteluviraston tulee edistää asunnon ja pysäköintipaikan hintojen erottamista sekä muita pysäköintipolitiikan toimenpiteitä, jotka edistävät kohtuuhintaista asumista.

Kaupunkisuunnitteluviraston ja kiinteistöviraston selvitykset 23.11.2016 ja 28.11.2016

Kaupunkisuunnittelulautakunta on hyväksynyt joulukuussa 2015 uudet pysäköintipaikkamäärien laskentaohjeet, jotka lieventävät pysäköintipaikkojen rakentamisvelvoitetta. Asuintonttien pysäköintipaikkamäärien laskentaohjeet si-

sältävät pysäköintimääräysten lieventämisen lisäksi erilaisia kannustimia. Näitä ovat esimerkiksi laadukas pyöräpysäköinti, yhteiskäyttöautopaikat sekä pysäköintipaikkojen nimeämättömyys. Lisäksi työpaikka-alueiden pysäköintipaikkamäärien laskentaohjeessa on asetettu pysäköinnin maksimimääräyksiä tiiviiseen kaupunkirakenteeseen ja edistetään pyöräpysäköintiä. Näillä kannustetaan kestävien liikkumismuotojen käyttöön työmatkoilla. Jos työmatkoilla käytetään kestäviä liikkumismuotoja, se voi vähentää myös auton omistamistarvetta. Kokonaisuutena kaikki esitetyt toimenpiteet tehostavat pysäköintipaikkojen käyttöä, jolloin niitä tarvitaan vähemmän. Tämä parantaa kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteuttamista.

Kaupunkisuunnitteluviraston ja kiinteistöviraston yhteistyönä on valmistumassa selvitys Vaihtoehtotarkastelu pysäköinnin hallinnosta ja talouden optimoinnista tämän vuoden loppuun mennessä. Työssä suunnitellaan pysäköintimalleja, joiden tavoitteena on erottaa asunnon ja autopaikan hinta toisistaan ainakin osittain sekä edistää pysäköintipaikkojen monikäyttöisyyttä. Selvitystyön tuloksena saatavaa toimintamallia on tarkoitus kokeilla ja hyödyntää valituilla tulevien vuosien projektialueilla kuten Malmilla ja Vartiosaassa. Selvitystyö on otettu kiinteistöviraston tonttiosaston tulospalkkiotavoitteeksi vuonna 2016.

Kiinteistöviraston tonttiosasto on lisäksi vuonna 2015 järjestänyt Kalasataman Sompasaaren alueen kolmea asuinkorttelia koskeneen rakentajille ja rakennuttajille suunnatun ilmoittautumis- ja neuvottelumenettelyn, jonka yhtenä tavoitteena ja arviointikriteerinä oli löytää innovatiivisia pysäköintiratkaisuja sekä autopaikkakustannusten oikeudenmukaista kohdentumista lisääviä ratkaisuja. Näin pyrittiin kartoittamaan yksityisen sektorin ideoita mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi. Sompasaaren ilmoittautumis- ja neuvottelumenettely osoitti selkeästi, että kysymys on erittäin haastava eikä yksityisen sektorin toimijoilla ollut esittää selkeitä yksinkertaisia ratkaisuja autopaikkakustannusten ja asumisen hinnan erottamiseksi toisistaan.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Kaupunkisuunnitteluvirasto ja kiinteistövirasto ovat tehneet ja suunnitelleet toimia, jotka voivat vaikuttaa kohtuuhintaisen asumisen edistämiseen. Konkreettisia toimenpiteitä on toistaiseksi vähän.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteillä on mahdollisuus tehostaa pysäköintipaikkojen käyttöä, jolloin niitä tarvitaan vähemmän. Kaupunkisuunnitteluvirasto ei kuitenkaan esitä osittain keskeneräisten toimenpiteiden vaikutuksia eikä niistä ole saatu tietoa muistakaan lähteistä.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunginhallituksen tulee jatkaa vaikuttamistaan valtion suuntaan, jotta rakentamisen kustannuksia nostaviin säännöksiin saataisiin muutoksia.

Kaupunginhallituksen keväällä arviointikertomuksesta antaman lausunnon mukaan kaupunginhallitus huomioi suosituksen valtiolle annettavissa lausunnoissa ja kannanotoissa. Kaupunginhallituksen vuonna 2016 antamissa asuamiseen ja maankäyttöön liittyvissä lausunnoissa valtiolle kustannusnäkökohdat on huomioitu lähes kaikissa tapauksissa.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Kaupunginhallitus on huomioinut kustannusnäkökulmat antamissaan lausunnoissa valtiolle.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Lausuntojen vaikutuksia säädöksiin ei voitu arvioida.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunkisuunnitteluviraston ja kiinteistöviraston tulee huolehtia siitä, että asemakaavatuotanto ja tonttitarjonta pysyvät joka vuosi korkealla tasolla.

Kaupunkisuunnitteluviraston ja kiinteistöviraston selvitykset 23.11.2016 ja 28.11.2016

Vuoden 2016 lopulla hyväksyttiin uusi yleiskaava, joka luo mahdollisuudet runsaalle asemakaavatuotannolle. Kaupunkisuunnitteluvirasto on perustanut täydennysrakentamisprojektin toisaalta vastaamaan täydennysrakentamisen kaavoitusprosessin menetelmällisestä sujuvoittamisesta ja toisaalta toimimaan nopeana ja joustavasti siirrettävänä resursseja paikkaavana ryhmänä. Viraston sisällä on priorisoitu hankkeita siirtämällä useita vakansseja nopeutamaan asuntokaavatuotantoa merkittäville projektialueille.

Tonttiosasto on vuosien 2014–2016 aikana järjestänyt yleiset tonttihaut, joilla on turvattu asetettujen tavoitteiden mukainen tontinvarauskanta. Viimeisimmän kaupunginhallituksen tontinvarauspäätöksen jälkeen kaupungilla on varattuna tontteja yhteensä yli 22 000 asunnon rakentamiseksi, joka vastaa yli viiden vuoden asuntotuotantotavoitetta. Kaupungin tontinvarauskanta vastaa varsin hyvin myös asetettuja rahoitus- ja hallintamuotojakaumatavoitteita. Kiinteistöviraston tonttiosasto on myös pyrkinyt kehittämään uusia kevennettyjä tontinluovutusmenettelyjä, kuten ilmoittautumis- ja neuvottelumenettelyt, joita on kokeiltu muun muassa Kalasataman Verkkosaaren eteläosan ja Somp-

saaren alueilla. Lisäksi hintakilpailujen järjestämiseen on luotu tarjouspyyntömallipohja, jonka tavoitteena on sujuvoittaa kilpailutusprosessia.

Tonttitarjonnan kehittämiseksi kiinteistöviraston tonttiosasto on pyrkinyt edelleen tiivistämään yhteistyötä kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston kanssa muun muassa kokeilemalla menettelyä, jossa tonttiosaston asiantuntija on yhtenä päivänä viikossa kaupunkisuunnitteluviraston toimitiloissa kaavoittajien käytettävissä tonttiosaston ydinosaamiseen liittyvien kysymysten läpikäyntiä varten. Tällä on pyritty edistämään laadittavien asemakaavojen toteutuskelpoisuutta, joka osaltaan lisää tonttitarjontaa pitkällä tähtäimellä.

Asemakaavatuotannon tavoite toteutuu vuonna 2016 varmasti ja tontinvarauskanta ylittää tavoitteet. Myös tontinluovutusten ennustetaan vuonna 2016 saavuttavan talousarvion tavoitteen. Täydennysrakentamisen osuus on ylittänyt selvästi asetetun alarajatavoitteen ja suuria täydennysrakentamiskokonaisuuksia on kyetty hahmottamaan yhtenäisinä. Erityisesti Pasilan ja Kalasataman alueilla on kyetty valmistelevaan sekä tuottamaan huomattavia määriä asuntokerrosalavaraantoa tiukkojen aikataulujen puitteissa. Asemakaavojen laatu tontinluovutuksen kannalta on parantunut ja samalla tehostanut resurssien käyttöä ja nopeuttanut aikatauluja. Kaupunkisuunnitteluviraston ja kiinteistöviraston tonttiosaston kaavayhteistyön vaikutukset näkyvät pitkällä aikavälillä ja sen vaikutusta tonttitarjontaan ei voida konkreettisesti arvioida tässä vaiheessa.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Kaupunkisuunnitteluvirasto ja kiinteistövirasto ovat toteuttaneet toimenpiteitä, jotka edesauttavat runsasta asemakaavatuotantoa ja tonttitarjontaa.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Asemakaavatuotanto, tonttien varauskanta ja luovutettujen tonttien määrä täyttävät kaupungin talousarvion tavoitteet.

Johtopäätökset: Kohtuuhintaisen asuntotuotannon edistäminen

Kaupunkisuunnitteluvirasto ja kiinteistövirasto ovat toteuttaneet toimia, jotka ovat todennäköisesti vaikuttaneet positiivisesti runsaaseen asemakaavatuotantoon ja tonttitarjontaan siten edistäen runsaan asuntotuotannon ja kohtuuhintaisen asumisen edellytyksiä. Asunnon ja pysäköintipaikan hinnan erottamiseksi sekä muiden pysäköinnistä asumiselle aiheutuvien kustannusten hillitsemiseksi kaupunkisuunnitteluvirasto ja kiinteistövirasto ovat tehneet joitain toimia, mutta niiden vaikutukset ovat toistaiseksi vähäisiä. Kaupunginhallitus on huomionnut kustannusnäkökulmat antamissaan lausunnoissa, mutta niiden vaikutuksia säädöksiin ei voitu arvioida.

2.5.2 Kaupungin vuokra-asuntojen myöntämisperusteet ja valvonta

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kiinteistöviraston asunto-osaston tulee kehittää asukasrakennetta nykyistä monipuolisemmin kuvaavia seurantatietoja.

Kiinteistöviraston selvitys 24.11.2016

Asukasrakenteen monipuolisempi seuraaminen aloitettiin vuonna 2015 niin, että kerättiin avoimen datan tietokannasta erilaisia tunnuslukuja, kuten koulutus, toimeentulotuen saajat ja maksuhäiriöt, Helsingin peruspiireittäin. Tunnuslukujen perusteella luotiin indikaattoreita, jotka ilmentävät alueen sosiaalista statusta (korkea – keskitaso – alhainen). Tilastokoonti päivitetään vuosittain.

Lisäksi aloitettiin yhdessä kaupungin tietokeskuksen kanssa projekti, jonka tavoitteena on kerätä tietoa kaupungin vuokralojen, Helsingin kaupungin asunnot Oy:n, asukasrakenteen kehityksestä ja asukkaiden hyvinvoinnista. Selvityksestä tulee pysyvä projekti, ja tilannekartoitus toistetaan vuosittain. Tutkimusvälineiksi on valittu yhdessä tietokeskuksen kanssa kolme sopivaa indikaattoria, eli vieraskielisten osuus, toimeentulotuen saajat ja asumisen ongelmat, joiden avulla tilannetta seurataan. Kahden tietokannan yhdistäminen on osoittautunut monimutkaisemmaksi kuin oletettiin, ja projekti on edelleen kesken johtuen tietojärjestelmien toimittajien välisistä integraatio-ongelmista.

Peruspiireittäin avoimesta datasta kerätty aineisto on ollut apuvälineenä asukasvalintatyöhön, sillä se kertoo kokonaisuudessaan, millaiselle alueelle asukasta valitaan. Kaupungin vuokralojen asukasrakennetta päästään tarkemmin seuraamaan, kun projekti Tietokeskuksen kanssa valmistuu.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisesti on kehitetty asukasrakennetta nykyistä monipuolisemmin kuvaavia seurantatietoja. Vuonna 2014 asunto-osasto seurasi asukasrakenteen indikaattoreista vain kieltä¹⁰, kun tällä hetkellä asukasvalintatyössä hyödynnetään myös indikaattoria, joka kuvaa alueen sosiaalista statussa.

¹⁰ Arviointikertomus 2014, 70.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Uusia tietoja on voitu hyödyntää asukasvalintatyössä. Asukasrakenteen monipuolisempi seuranta on edellytys segregaaation ehkäisemiselle.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kiinteistöviraston asunto-osaston tulee huolehtia kaupungin ulkopuolisten ARA-vuokranantajien asukasvalintoihin kohdistuvan lakisääteisen valvontatehtävän riittävästä resursoinnista.

Suosituksista perusteltiin tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa vuodelta 2014 seuraavasti: Asunto-osaston mukaan asukasvalintojen valvontaa on kesän 2014 jälkeen tehnyt käytännössä vain yksi henkilö ja osastolla onkin huoli resurssien riittävydestä lain edellyttämän tehtävän hoitamisessa. Kaupungin hallituksen selvityksessä vuoden 2014 arviointikertomuksen johdosta suorite- tuista toimenpiteistä 5.11.2015 todettiin, että ulkopuolisten ARA- asukasvalintojen seurantaan on varattu tarvittava henkilötöypanos sekä sitä tukeva esimiestyö.

Kiinteistöviraston selvitys 24.11.2016

Kiinteistöviraston asunto-osastolla asukasvalintojen valvontaa hoitaa vakituisesti yksi asuntosihteeri. Asuntosihteerin lisäksi valvonnasta vastaa esimies. Helsingin valvonnan taso on ollut Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen mielestä riittävä. Valvonnassa tehdään tiivistä yhteistyötä Espoon ja Vantaan asuntovirkamiesten ja valvontaa hoitavien kanssa. Valvonnan menettelyta- voista sovitaan yhteisesti ja niitä myös kehitetään yhteistyössä.

Lisävakanssien sekä täyttölupien saaminen olemassa oleville vakansseille on osoittautunut vaikeaksi jo vuonna 2015 jatkuen edelleen, mm. meneillään ole- van organisaatiouudistuksen takia. Koko osastolla täyttämättä olevien va- kanssien määrä on lisääntynyt ja henkilömäärä vähentynyt 2015–2016 mm. eläköitymisen takia.

Kysymykseen, mitä vaikutuksia toimenpiteillä on ollut, kiinteistövirasto vastasi, että tilanne on ennallaan.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Tarkastuslautakunnan suosituksen sanamuoto oli ”tulee huolehtia riittävästä resursoinnista”. Kiinteistövirasto on toisaalta argumentoinut, että valvonnan taso on ollut Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen mielestä riittävä. Toi- saalta kiinteistövirasto vetoaa siihen, että täyttölupia ja lisävakansseja ei ole myönnetty. Koska tarkastuslautakunnan suositus johtui kesästä 2014 alka- neesta resurssivajauksesta ja koska tilanne on kiinteistöviraston mukaan en- nallaan, suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Vaikutuksia ei voida arvioida, koska toimenpiteitä ei ole tehty.

Johtopäätökset: Kaupungin vuokra-asuntojen myöntämisperusteet ja valvonta

Asukasrakennetta kuvaava laajempi tietopohja on nyt käytössä asukasvalintatyössä. Asukasvalintoja koskevan valvonnan osalta resursseja ei ole pystytty vahvistamaan.

2.5.3 Koulujen ja päiväkotien sisäilmakorjaukset

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kiinteistöviraston tulee tarvittaessa viraston sisäisillä vakanssien uudelleenjärjestelyillä turvata riittävän sisäilma-asiantuntemuksen saaminen tilakeskuksen palvelukseen.

Tilakeskuksen selvitys 8.12.2016

Tilakeskuksen sisäilma-asiantuntijaresursseja on vahvistettu vuosina 2015–2016 seuraavasti. Vuonna 2015 yksi vapautunut vakanssi muutettiin sisäilma-asiantuntijan vakanssiksi, johon on rekrytoitu henkilö. Vuoden 2016 alussa neljä sisäilma-asiantuntijaa siirtyi rakennusvirastosta kiinteistöviraston tilakeskukseen. Lisäksi yksi vapautunut vakanssi on muutettu sisäilma-asioiden viestintään keskittyväksi tiedottajan vakanssiksi, johon on rekrytoitu henkilö. Loppuvuodesta 2016 toinen vapautunut vakanssi on muutettu sisäilma-asiantuntijan vakanssiksi, ja sille on saatu täyttölupa 31.5.2017 asti. Lisäksi osa projektihenkilöstöstä on erikoistunut sisäilmakorjausten hoitamiseen.

Tilakeskuksen mukaan sisäilma-asiantuntijaresurssien vahvistumisella on ollut se vaikutus, että yhteistyö erityisesti ylläpidon ja korjaushankkeita hoitavan projektihenkilöstön kanssa on tiivistynyt ja esimerkiksi korjausratkaisuja arvioidaan ja tiedotusta hoidetaan yhteistyössä.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Vakanssien uudelleen järjestelyillä on pystytty lisäämään sisäilma-asiantuntijaresursseja. Lisäksi siirto rakennusvirastosta on lisännyt tilakeskuksen sisäistä asiantuntemusta.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Lisäresurssit ovat helpottaneet yhteistyön tekemistä.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Tilakeskuksen tulee huolehtia siitä, että sisäilmakorjauksille määritellään seurattavissa olevat tavoitteet ja systematisoida tavoitteiden toteutumisen seuranta.

Tilakeskuksen selvitys 8.12.2016

Tilakeskus totesi selvityksessään aluksi, että sisäilmaongelmien korjauksen onnistumisen seuranta on hyvin monimutkaista, koska sisäilmaongelmia on hyvin erilaisia, jolloin sekä korjaustavat sekä korjausten onnistumisen mitattavuus vaihtelevat. Tilakeskus on tästä haasteellisuudesta huolimatta pyrkinyt systematisoimaan sisäilmakorjausten onnistumisen seuranta seuraavasti.

Tilakeskus teetti vuonna 2015 diplomityön Sisäilmakorjausprojektin onnistumisen varmentaminen ja laadunvarmistus selvittääkseen kootusti keinoja sisäilmaongelmien korjausten onnistumiseen. Työssä todettiin, että sisäilmakorjausprojektin onnistumisen toteaminen korjausten valmistuttua on vaikeaa, eikä siihen ole olemassa selkeitä keinoja. Tästä syystä onnistumisen varmentamista ja laadunvarmistusta tulee tehdä koko projektin ajan. Tätä voidaan toteuttaa muun muassa valitsemalla pätevä projektihenkilöstö, projektin osapuolten yhteistyön kehittämällä ja huolellisella valvonnalla ja tarkastuksilla. Tutkimuksen tulosten perusteella laadittiin prosessikaaviot sisäilmaongelman selvittämiseen ja sisäilmakorjausprojektin etenemiseen sekä sisäilma-asiantuntijan tehtäväluettelo.

Koska rakennusten tiiveys on noussut esiin tärkeänä tekijänä sisäilmaolosuhdeiden hallinnassa, selvitettiin vuoden 2014 aikana laajasti tiivistyskorjausten toimivuutta. Tilakeskuksen ja rakennusviraston edustajat osallistuivat ns. tiivistystyöpajoihin, joissa rakennusterveysasiantuntijan lopputyönä pyrittiin luomaan määrittelyt sille, milloin ja minkälaisia tiivistyksiä voidaan käyttää osana onnistunutta sisäilmakorjausta. Lisäksi tilakeskus teetti insinööryön ja diplomityön tiivistyskorjausten laadunvarmistuksesta sekä tiivistyskorjausten ohjeistuksesta.

Korjausten onnistumisen varmentamisessa myös käyttäjäkokemuksella on oleellinen merkitys. Koska sisäilmakyselyt edellyttävät myös terveydenhuollon ammattilaisten osallistumista kyselyiden järjestämiseen, tulkintaan ja tiedottamiseen, ei sisäilmakyselyjä ole juurikaan voitu käyttää korjausten onnistumisen varmentamiseen, koska erityisesti terveydenhuollon resursseja niiden järjestämiseen ennen ja jälkeen korjauksia ei ole. Lisäksi kouluissa ja päiväkodeissa henkilökunnan määrä suhteessa lapsiin on pieni, eikä pelkästään henkilökunnalle tehty kysely välttämättä anna oikeaa kuvaa sisäilmatilanteesta. Jotta sisäilmakyselyitä voitaisiin käyttää laajemmin erityisesti kouluissa, on Tilakeskus ja opetusvirasto osallistunut tänä vuonna Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen ja Helsingin yliopiston hankkeeseen, jossa on kehitetty oppilaiden sisäilmakyselyä erityisesti alakoulun oppilaille sekä kerätty vertailuaineistoa

kyselyiden tulkintaa varten. Ko. kehityshanketta tullaan jatkamaan vuosina 2017–2018. Tämän jatkotutkimuksen aikana sisäilmakysely saadaan toteutettua kaikissa Helsingin kaupungin peruskouluissa.

Diplomityössä todettuja koko korjaushankkeen ajan toteutettavia toimenpiteitä korjausten onnistumisen varmentamiseksi on sovellettu korjaushankkeissa (mm. yhteistyö kuntotutkijan ja suunnittelijan kesken sekä projektin vastuhenkilön ja sisäilma-asiantuntijan kesken, korjausten onnistumiseksi tehtävien tutkimusten määrittely ja toteutus, sisäilmakorjauksiin erikoistunut projektihenkilöstö sekä korjaustöiden puhtauden ja kosteudenhallintamenettelyt ja tiedotuskäytännöt). Esimerkiksi tiivistyskorjauksissa merkkiainetutkimukset ovat nyt vakiintuneet korjausten onnistumisen seurannan työkaluksi samoin kuin esimerkiksi paine-erojen seuranta ilmanvaihdon säädön onnistumisen tarkastamisessa.

Koska sisäilmakyselyjä ei voida toistaiseksi käyttää riittävässä määrin sisäilmakorjausten onnistumisen arvioimiseen, on virasto-/virastoryhmätasoisien sisäilmaryhmien (opetusvirastossa, varhaiskasvatusvirastossa, sosiaali- ja terveystieteiden virastossa sekä kulttuuriryhmässä) tehtäviin määritelty sisäilmatilanteen seuranta erityisesti haastavissa sisäilmaongelmatapauksissa. Virastotasoisissa sisäilmaryhmissä moniammatillisesti seurataan mm. työterveyshuollon, ympäristöterveydensuojelun, työsuojelun, sisäilma-asiantuntijoiden ja kouluterveydenhuollon tietojen perusteella, ovatko korjaukset onnistuneet.

Tilakeskuksen mukaan tehtyjen toimenpiteiden seurauksena korjausten onnistumisen seuranta on parantunut ja muuttunut systemaattisemmaksi. Lisää tietoa ja resurssia tarvitaan kuitenkin edelleen sisäilmaongelmien ja korjausten vaikutuksesta käyttäjiin, jotta korjaukset voidaan kohdentaa ja niiden laajuus määrittellä vielä paremmin. Tämä vaatii kuitenkin yhteistä kehitystyötä terveydenhoitosektorin kanssa sisäilmaongelmien riskien ja vaikutusten määrittelyssä.

Tilakeskuksen täsmennys tavoitteiden asettamisesta 11.1.2017

Pääsääntöisesti hankkeiden tavoitteena on sisäilmaongelmien syiden poistaminen, tarvittaessa uusien ongelmien ennaltaehkäisy (jos sisäilmaongelman syynä on esimerkiksi ollut kosteusvaurio, vaurion poistamisen lisäksi poistetaan kosteusvaurion syy) ja näin välillisesti poistaa terveyshaitat. Lähtökohtana on tietysti myös vaikuttaa sisäilmaongelmista johtuvan oireilun määrään, mutta oireilun suhteen tavoitteena ei voi olla oireilun poistaminen kokonaan, koska muun muassa työterveyslaitos ja terveyden ja hyvinvoinnin laitos ovat todenneet, ettei kaikki oireilu välttämättä lopu onnistuneesta korjauksesta huolimatta, tai kaikki ennen korjauksia oireilleet eivät välttämättä pysty palaamaan korjattuihin tiloihin.

On myös tilanteita, joissa ensi vaiheessa sisäilmaongelman korjauksen tavoitteena voi olla altistumisen vähentäminen tai minimointi sillä aikaa kun selvi-

tämme, mikä on pitkällä tähtäimellä paras ratkaisu. Sisäilmaongelman laadusta, laajuudesta ja syystä riippuen tavoitteet voivat olla erilaiset ja seurattavien tavoitteiden määrittely on vaikeaa.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Tilakeskuksen mukaan seurattavissa olevien tavoitteiden asettaminen on vaikeaa. Perustavoite kuitenkin on sisäilmaongelmien syiden poistaminen. Suurimmissa virastoissa virastotasoiset sisäilmatyöryhmät seuraavat korjausten onnistumista. Korjauskohteittaisia sisäilmakyselyjä ei ole toistaiseksi voitu juurikaan käyttää korjausten onnistumisen varmentamiseen, koska terveydenhuollon resursseja niiden järjestämiseen ennen ja jälkeen korjausten ei ole. Vaikka tilakeskus on tehnyt paljon toimenpiteitä, täysin suosituksen mukaisesti ei pystytä toimimaan. Tähän osaltaan vaikuttaa sisäilmaongelmien luonne ja vaikea mitattavuus.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Tilakeskuksen arvion mukaan korjausten onnistumisen seuranta on parantunut ja muuttunut systemaattisemmaksi. Sisäilmakorjaukset ovat kuitenkin monimutkaisia ja käyttäjien oireilun seuranta vaatii yhteistyötä terveydenhuollon kanssa.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Tilakeskuksen tulee varmistaa, että huoltokirjaohjelma Pakkiin tallennetaan tiedot pienten korjausten toteuttamisesta.

Tilakeskuksen selvitys 8.12.2016

Sisäilmakorjausten dokumentointia ja korjaustoimenpiteiden suunnittelua on kehitetty ylläpidon ja sisäilma-asiantuntijoiden yhteistyönä. Vuoden 2015 aikana, jolloin pääosa sisäilma-asiantuntijoista vielä toimi rakennusvirastossa, luotiin toimintatapa, miten sisäilma-asiantuntijat avustavat teknisiä isännöitsijöitä sisäilmakorjausten suunnittelun ohjauksessa. Nyt kun sisäilma-asiantuntijat ovat siirtyneet Tilakeskukseen, toimivat he vielä tiiviimmässä yhteistyössä tutkimuksen ohjauksessa ja korjaustoimenpiteiden suunnittelussa isännöitsijöiden kanssa.

Projektipankki- ja huoltokirjaohjelmien yhdistämiseen tähtäävä ns. BEM-kohdetietojärjestelmän kehittäminen on vielä osin käynnissä, joten korjausten dokumentteja on tallennettu vaihtelevasti uuteen BEM-kohdetietojärjestelmän projektipankkiin ja samaan järjestelmään yhdistettävään huoltokirjaan. Uuden järjestelmän valmistuttua korjausten dokumenttien hallinta saadaan yhtenäistettyä, eli uudessa järjestelmässä kaikki kohteen tiedot tulevat olemaan samassa järjestelmässä kohteittain. Järjestelmän projektipankkiosa on jo otettu käyttöön, kun taas kiinteistön huoltoon liittyvä osa otetaan käyttöön alkuvuo-

desta 2017 ja kunnossapitoon ja pieniin korjaushankkeisiin liittyvän osan määrittely on parhaillaan käynnissä. Tilakeskuksen arvion mukaan korjausten dokumentointi on parantunut.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Tilakeskus on ryhtynyt toimenpiteisiin, jotka luovat edellytyksiä suosituksen toteutumiselle. Siitä syystä arvio suosituksen toteutumisesta on, että ”suositukseen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty osittain.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Tilakeskuksen arvion mukaan korjausten dokumentointi on parantunut, mutta koska järjestelmäintegraatio on vielä kesken, voidaan sanoa, että vaikutukset eivät vielä ole nähtävissä.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Tilakeskuksen tulee edelleen kiinnittää huomiota riittävään tiedottamiseen sisäilmakorjauksista ja niiden onnistumisesta.

Tilakeskuksen selvitys 8.12.2016

Tiedottamiseen saadun lisäresurssin myötä käyttäjille on tiedotettu tutkimuksista ja korjauksista entistä aktiivisemmin. Tänä vuonna on tehty jo noin 300 tiedotetta tutkimuksiin ja korjauksiin liittyen. Lisäksi on vastattu kymmeneen rakennusten kuntoon liittyviin tietopyyntöihin. Tutkimusten valmistuttua on kohteissa järjestetty kymmeniä tiedotustilaisuuksia sekä henkilökunnalle että koulujen oppilaiden ja päiväkodin lasten vanhemmille. Yleensä tiedotustilaisuus järjestetään, kun tutkimuksen perusteella on päätetty korjaustoimenpiteiden laajuudesta, jotta tiedetään niiden vaikutus toimintaan. Joissain tapauksissa, erityisesti jos korjauksia toteutetaan yhtä aikaa toiminnan kanssa, on lisäksi järjestetty tiedotustilaisuuksia korjausten alkaessa tai korjausten aikana.

Tiedotusresurssien parannuttua ovat tiedottamiseen ja tietopyyntöihin liittyvät prosessit kehittyneet ja tiettyjä tiedotukseen liittyviä tehtäviä on voitu keskittää tiedottajille. Tilakeskuksen arvion mukaan tiedotustarpeeseen on voitu vastata hallitummin, mikä on lisännyt luottamusta ongelmien ratkaisuprosessiin ja ennaltaehkäissyt sisäilmaongelmien kriisiytymistä.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Tarkastuslautakunnan arvioinnissa vuonna 2014 esitettiin tieto, jonka mukaan tilakeskus lähetti vuonna 2013 sisäilmakorjauksista ja -tutkimuksista yhteensä

164 tiedotetta ja vuonna 2014 tiedotteita lähti 173.¹¹ Tiedotteiden volyyymi oli joulukuun alussa vuoden 2016 ajalta jo noin 300, joten tiedotusvolyyymi on selvästi kasvanut. Tiedotusresurssin lisäyksellä on osaltaan toteutettu tarkastuslautakunnan suositusta.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Tilakeskuksen arvion mukaan tiedotustarpeeseen on voitu vastata aiempaa paremmin ja hallitummin, mikä on lisännyt luottamusta.

Johtopäätökset: Koulujen ja päiväkotien sisäilmakorjaukset

Tilakeskus on saanut lisäresursseja eli sisäilma-asiantuntijoita ja toisen tiedottajan vakanssin. Tiedottamista on pystytty lisäämään ja lisäresurssit ovat parantaneet yhteistyötä ylläpidon ja korjaushankkeiden välillä. Sisäilmakorjauksen onnistumisen seuranta on pyritty systematisoimaan. Huoltokirjaohjelman kehittäminen on vielä kesken osana kohdetietojärjestelmän uudistusta.

2.6 Yhteenveto suositusten vaikuttavuudesta

Taulukoissa 2 ja 3 esitetään yhteenveto arvioinnin tuloksista. Taulukoissa arviointikriteerien toteutumista on kuvattu seuraavalla asteikolla.

Kriteeri toteutuu täysin: kaikkiin suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty tai vaikutukset ovat olleet myönteisiä.

kriteeri toteutuu osittain: suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty osittain tai vaikutuksia ei vielä havaittavissa.

Kriteeri ei toteudu lainkaan: suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty tai vaikutukset ovat olleet negatiivisia.

Tämä kuvio ilmaisee tilannetta, jossa kriteerin toteutumista ei voida todeta käytettävissä olleella materiaalilla tai vaikutuksia ei ole ollut, koska suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.

Taulukossa 2 on kuvattu arvioinnin tulokset kriteereittäin. Taulukossa on kuvattu toimenpiteisiin ryhtymisen ja toimenpiteiden vaikutusten osalta, kuinka monen suosituksen kohdalla kyseisen kriteerin arvioitiin toteutuneen. Samalla on esitetty kyseisen kriteerin prosenttiosuus.

Taulukosta nähdään, että toimenpiteisiin on ryhdytty hyvinkin kattavasti: vain kolmen suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ollut ryhdytty lainkaan. Suosituksista 92 prosenttia oli sellaisia, että hallintokunnat olivat ryhtyneet toimen-

¹¹ Koulujen ja päiväkotien sisäilmakorjaukset -arviointimuistio 2014, s. 41.

piteisiin vähintäänkin osittain. Kun tarkastellaan toimenpiteiden vaikutuksia, neljäsosa suosituksista oli sellaisia, ettei niiden vaikutuksia pystytty arvioimaan käytettävissä olevalla aineistolla. Vain neljän suosituksen kohdalla (12 prosenttia) jouduttiin toteamaan, että vaikutuksia ei ole vielä havaittavissa. Myönteisiä vaikutuksia oli havaittu 62 prosentissa suosituksia.

Taulukko 2 Yhteenvedo vuoden 2014 arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten vaikuttavuudesta, tarkastuslautakunnan 1. jaoston käsittelemät aiheet suositusten mukaan (N=37 toimenpiteet ja N=34 vaikutukset)¹²

Toimenpiteiden arvioinnissa käytetty kriteeri	Toimenpiteisiin ryhtyminen	Toimenpiteiden vaikutukset	Vaikutusten arvioinnissa käytetty kriteeri
😊 Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty	21 suositusta (57 %)	21 suositusta (62 %)	😊 Vaikutukset ovat olleet myönteisiä
😐 Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty osittain	13 suositusta (35 %)	4 suositusta (12 %)	😐 Vaikutuksia ei ole vielä havaittavissa
😞 Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty	3 suositusta (8 %)	0 suositusta (0 %)	😞 Vaikutukset ovat olleet negatiivisia
⊖ Kriteerin toteutumista ei voida todeta käytettävissä olevalla aineistolla	0 suositusta (0 %)	9 suositusta (26 %)	⊖ Kriteerin toteutumista ei voida todeta käytettävissä olevalla aineistolla

Taulukossa 3 on kuvattu tulosten yhteenvedo arviointiaiheittain siten, että kutakin suositusta vastaavat luvuissa 2.1–2.5 esitetyt arviot hymynaaman muodossa. Arviointiaiheittain laskettu keskiarvo sekä keskiarvo yhteensä¹³ on laskettu pisteyttämällä hymynaamat seuraavasti: 😊=5, 😐=3, ja 😞=1.

Taulukosta nähdään, että kaikista aiheista laskettu kokonaiskeskiarvo toimenpiteisiin ryhtymisen osalta oli 4,0, mikä kuvaa sitä, että arviot olivat pääosin 😊 tai 😐. Vaikutusten keskiarvo muodostui korkeammaksi (4,7) kuin toimenpiteiden, mikä johtuu siitä, että negatiivisia vaikutuksia ei arvioitu olleen. Taulukossa esitettyihin keskiarvoihin ei myöskään vaikuta se, jos vaikutuksia ei ole voitu arvioida.

¹² Vaikutusten osalta osuus on laskettu niistä suosituksista, jotka johtivat toimenpiteisiin tai jotka johtivat osittain toimenpiteisiin.

¹³ Keskiarvo yhteensä on laskettu suosituksista, ei arviointiaiheiden keskiarvoista.

Arviointiaihe ja esitetyt suositukset	Toimenpiteet	Vaikutukset
KAUPUNKITASOISET ARVIOINNIT		
Tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikuttavuuden arviointi	3	3
<ul style="list-style-type: none">• kaupunginhallituksen ja lauta- sekä johtokuntien tulee varmistua siitä, että hallintokunnat ryhtyvät toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta.	😊	😊
<ul style="list-style-type: none">• kaupunginhallituksen tulee asettaa työryhmä, joka laatii kaupunkitason ohjeen koulujen terveydellisten olojen tarkastusten järjestämisestä siten, ettei päällekkäistä työtä tehdä, vastuunjako on selkeä ja että koulut ja oppilaitokset tulevat tarkastetuksi säännöllisesti kolmen vuoden välein terveydenhuoltolain ja valtioneuvoston asetuksen (338/2011) edellyttämällä tavalla. Työryhmän vetovastuun tulee olla lain mukaisesti sosiaali- ja terveysviraston koulu- ja opiskeluterveydenhuollolla.	😊	☹️
Tilivelvollisten velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin tilintarkastuksen suositusten johdosta	4	5
<ul style="list-style-type: none">• kaupunginkanslian tulee yhteistyössä Taloushallintopalvelu-liikelaitoksen kanssa ryhtyä pikaisesti toimenpiteisiin Laske-järjestelmän saattamiseksi asianmukaiseen toimintakuntoon niin, että manuaalivaiheista päästään eroon eikä organisaatiomuutosten yhteydessä lakaneille virastoille ole mahdollista kirjata tapahtumia.	😊	😊
<ul style="list-style-type: none">• johtavien viranhaltijoiden (tilivelvollisten) tulee valvoa, että virastojen ja liikelaitosten hankinnoissa ja päätöksenteossa noudatetaan hankintalain ja hallintolain edellyttämiä muutosäännöksiä tilintarkastajan suositusten mukaisesti.	😊	😊
Sitovien toiminnallisten tavoitteiden arviointi	4,4	5
<ul style="list-style-type: none">• liikuntaviraston ulkoiluteiden, kuntoratojen ja hiihtolatupohjien ylläpitoa ja kunnossapitoa koskevien tavoitteiden osalta tulee määritellä sellaiset mittarit, että tavoitteiden toteutumisen tasoa voidaan vertailla vuosittain.	😊	😊
<ul style="list-style-type: none">• asuntotuotantotoimikunnan ja asuntotuotantotoimiston tulee muotoilla kaupungin kiinteistöyhtiöiden peruskorjausten rakennuttamista koskeva tavoite sellaiseksi, ettei se toteudu automaattisesti tai uudistaa tavoitteen asettua.	😊	😊
<ul style="list-style-type: none">• virastojen ja liikelaitosten tulee talousarvioehdotusta laatiessaan ottaa huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet siten, että sitovat toiminnalliset tavoitteet ohjaavat toimintaa strategiaohjelman osoittamaan suuntaan. Lauta- ja johtokuntien tulee talousarvioehdotuksen hyväksyessään varmistaa, että näin on toimittu.	😊	☹️
<ul style="list-style-type: none">• kaupunginkanslian tulee talousarvioprosessin yhteydessä varmistaa, että hallintokunta on sitovia toiminnallisia tavoitteita asettaessaan ottanut huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet.	😊	☹️
<ul style="list-style-type: none">• hallintokuntien tulee hyödyntää sitovien toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa strategiaohjelman ja sitä toteuttavien toimenpideohjelmien toimenpiteitä.	😊	☹️
<ul style="list-style-type: none">• kaupunginhallituksen tulee strategiaohjelman seurannan yhteydessä varmistua siitä, että kaikkia strategiaohjelman osa-alueita kehitetään tasapuolisesti.	😊	☹️
<ul style="list-style-type: none">• seuraavien hallintokuntien tulee tallentaa tilinpäätöstyötilaan tilinpäätösohjeistuksen mukaisesti sellaiset dokumentit, joiden perusteella sitovien tavoitteiden toteutuminen voidaan varmentaa kaikkien tavoitteiden osalta: kaupunginkanslia, hankintakeskus, tukkutori, rakennusvirasto, Stara, pelastuslaitos, ympäristökeskus, HKL, sosiaali- ja terveysvirasto, ruotsinkielinen työväenopisto,	😊	😊

kaupunginkirjasto, kulttuurikeskus, kaupunginmuseo, liikuntavirasto, työterveyskeskus, tietokeskus, kaupunkisuunnitteluvirasto, kiinteistövirasto ja rakennusvalvontavirasto.		
• sosiaali- ja terveysviraston on ohjeistettava henkilöstöään siten, että hoitoonpääsyyn liittyvät potilastiedot kirjataan oikein, jolloin tiedot ovat saatavilla oikeellisina suoraan tietojärjestelmästä.	😊	😊
• kulttuurikeskuksen tulee kehittää toiminnanohjausjärjestelmäänsä ja sen käyttöä siten, että järjestelmästä saadaan suoritettietojen osalta luotettavaa tietoa.	😊	😊
• tietokeskuksen tulee selkeyttää sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutumista varmentavaa dokumentointikuvausta ja sen liitteitä.	😊	😊
• liikuntalautakunnan ja liikuntaviraston tulee harkita, miten strateginen tavoite kaupunkilaisten liikunnan lisäämisestä voitaisiin huomioida sitovien toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa.	😊	😊
• kaupunginkirjaston, kaupunginmuseon, kaupunginorkesterin, Korkeasaaren eläintarhan, kulttuurikeskuksen, taidemuseon, tietokeskuksen ja työväenopistojen tulee harkita mahdollisuuksia kehittää sitovia toiminnallisia tavoitteitaan laadullisemmiksi.	😊	☹
• kaupunginkanslian tulee talousarviovalmistelun yhteydessä asettaa tytäryhteisöille sellaisia tavoitteita, että niiden toteutumisen arviointi on mahdollista.	😊	😊
• kaupunginkanslian tulee varmistaa, että tytäryhteisöjen sitovien tavoitteiden toteumatiedoista laaditaan selkeät dokumentointikuvaukset siten, että tavoitteiden toteutuminen on jälkikäteen todennettavissa.	😊	😊
Kaupungin talouden arviointi	5	5
• kaupunginhallituksen tulee arvioida, ovatko nykyiset keinot oikeita velkaantumiskehityksen hidastamiseen strategiaohjelman mukaisesti.	😊	😊
Sähköinen asiointi	5	5
• kaupunginkanslian tulee huolehtia siitä, että kuntalainen löytää yhdestä portaalista kaikki kaupungin tarjoamat sähköiset asiointipalvelut.	😊	😊
• sosiaali- ja terveysviraston tulee jatkaa sähköisen asioinnin kehittämistä erityisesti terveydenhuollon palveluissa.	😊	😊
Liiketoiminnan edistämisen toimenpiteiden toteutuminen	3	5
• kaupunginkanslian tulee kehittää liiketoiminnan edistämiseksi toteutettujen toimenpiteiden vaikutusten seuranta ja mittaristoa.	😞	😊
KAUPUNKIKONSERNIN ARVIOINNIT		
Seudullisen omistajaohjauksen tavoitteiden toteutuminen HSL:ssä ja HSY:ssä	2,3	
• kaupunginkanslian on käynnistettävä yhteistyö pääkaupunkiseudun kuntien, HSL:n ja HSY:n kanssa yhteisen vuosikellon laadintaa varten toiminnan ja talouden suunnitteluajankäytön yhteensovittamiseksi.	😞	☹
• kaupunginhallituksen konsernijaoston tulee tehdä aloite kuntayhtymien yhtymäkokousedustajien ja hallituksen jäsenten omistajaohjausröolin selkiyttämiseksi ja yhteistyön lisäämiseksi viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden kesken.	😞	☹
• kaupunginhallituksen konsernijaoston ja kaupungin johdon on yhdessä muiden pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa linjattava HSY:n toimintaa ja päätettävä työnjaosta muun muassa ilmaston suojeeluun liittyvissä asioissa.	😊	☹

Arviointiaihe ja esitetyt suositukset	Toimenpiteet	Vaikutukset
TOIMIALARAJAT YLITTÄVÄT ARVIOINNI		
Toimialarajat ylittävien palveluprosessien toteutuminen	4	3
<ul style="list-style-type: none">• kaupunginhallituksen on varmistettava, että poikkihallinnollisten prosessien kehittämistä jatketaan strategiaohjelman linjausten mukaisesti.	😊	😐
<ul style="list-style-type: none">• kaupunginhallituksen on varmistettava, että poikkihallinnollisille prosesseille määritellään prosessin omistaja, jolla on toimivalta johtaa prosessia.	😐	😐
RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖTOIMEN TOIMIALAAN LIITTYVÄT ARVIOINNI		
Hankinta- ja kilpailuttamiskäytännöt rakennusvirastossa	5	5
<ul style="list-style-type: none">• rakennusviraston tulee ylläpitää ja kehittää hankintaosaamista sekä sopimusten seuranta ja valvontaa.	😊	😊
KAUPUNKISUUNNITTELU- JA KIINTEISTÖTOIMEN TOIMIALAAN LIITTYVÄT ARVIOINNI		
Kohtuuhintaisen asuntotuotannon edistäminen	4,3	4
<ul style="list-style-type: none">• kaupunginhallituksen ja kaupunkisuunnitteluviraston tulee edistää asunnon ja pysäköintipaikan hintojen erottamista sekä muita pysäköintipolitiikan toimenpiteitä, jotka edistävät kohtuuhintaista asumista.	😐	⊖
<ul style="list-style-type: none">• kaupunginhallituksen tulee jatkaa vaikuttamistaan valtion suuntaan, jotta rakentamisen kustannuksia nostaviin säännöksiin saataisiin muutoksia.	😊	⊖
<ul style="list-style-type: none">• kaupunkisuunnitteluviraston ja kiinteistöviraston tulee huolehtia siitä, että asemakaavatuotanto ja tonttitarjonta pysyvät joka vuosi korkealla tasolla.	😊	😊
Kaupungin vuokra-asuntojen myöntämisperusteet ja valvonta	3	5
<ul style="list-style-type: none">• kiinteistöviraston asunto-osaston tulee kehittää asukasrakennetta nykyistä monipuolisemmin kuvaavia seurantatietoja.	😊	😊
<ul style="list-style-type: none">• kiinteistöviraston asunto-osaston tulee huolehtia kaupungin ulkopuolisten ARA-vuokranantajien asukasvalintoihin kohdistuvan lakisääteisen valvontatehtävän riittävästä resursoinnista.	😞	⊖
Koulujen ja päiväkotien sisäilmakorjaukset	4	4,5
<ul style="list-style-type: none">• kiinteistöviraston tulee tarvittaessa viraston sisäisillä vakanssien uudelleenjärjestelyillä turvata riittävän sisäilma-asiantuntemuksen saaminen tilakeskuksen palvelukseen.	😊	😊
<ul style="list-style-type: none">• tilakeskuksen tulee huolehtia siitä, että sisäilmakorjauksille määritellään seurattavissa olevat tavoitteet ja systematisoida tavoitteiden toteutumisen seuranta.	😐	😊
<ul style="list-style-type: none">• tilakeskuksen tulee varmistaa, että huoltokirjaohjelma Pakkiin tallennetaan tiedot pienten korjausten toteuttamisesta.	😐	😐
<ul style="list-style-type: none">• tilakeskuksen tulee edelleen kiinnittää huomiota riittävään tiedottamiseen sisäilmakorjauksista ja niiden onnistumisesta.	😊	😊
TULOS YHTEENSÄ	4,0	4,7

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden arviointiin liittyen oli vuoden 2014 arviointikertomuksessa annettu peräti 14 suositusta. Aiheen keskiarvo oli erittäin hyvä sekä toimenpiteisiin ryhtymisen että vaikutusten osalta, tosin viiden suosituksen mukaisten toimenpiteiden vaikutuksia ei voitu arvioida.

Useamman kuin yhden suosituksen sisältäneistä arviointiaiheista sähköinen asiointi sai parhaimmat arviot, kun tarkastellaan yhtäaikaa toimenpiteisiin ryhtymistä ja niiden vaikutuksia. Vastaavasti yhden suosituksen sisältäneistä ai-

heista sekä talouden arvioinnissa että hankinta- ja kilpailuttamiskäytännöt rakennusvirastossa -arvioinnissa toteutuivat sekä toimenpiteisiin ryhtyminen että myönteisten vaikutusten aikaansaaminen.

Arviointiaiheittain tarkasteltuna heikoimmin ovat toteutuneet sen arvioinnin suositukset, joka käsitteli seudullisen omistajaohjauksen tavoitteiden toteutumista HSL:ssä ja HSY:ssä. Suosituksista kahta ei pidetty tarpeellisena, vaan aiempien toimintatapojen katsottiin olevan riittäviä. Toinen arviointi, jossa arvioksi toimenpiteisiin ryhtymisen osalta tuli, ettei toimiin ole lainkaan ryhdytty, oli kaupungin vuokra-asuntojen myöntämisperusteet ja valvonta. Sen toisen suosituksen osalta todettiin toisaalta, että valvonnan taso on ollut Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen mielestä riittävä, ja toisaalta, että lisäresursseja ei ole saatu.

3 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tarkastuslautakunnan vuoden 2014 arviointikertomuksessa käsiteltiin 12 arviointiaihetta, jotka kuuluivat 1. jaoston toimialaan. Niihin liittyen arviointikertomuksessa oli esitetty 37 suositusta, joiden vaikuttavuutta arvioitiin.

Arvioinnin pääkysymyksenä oli, mitä vaikutuksia tarkastuslautakunnan esittämällä suosituksilla on ollut. Arvioinnin perusteella voidaan todeta, että suositukset ovat johtaneet toimenpiteisiin, ja tehtyjen toimenpiteiden vaikutukset ovat useimmiten olleet myönteisiä. Aina niitä ei ole voitu arvioida, tai niiden vaikutusta ei vielä ole voitu havaita. Voidaan kuitenkin pitää hyvänä tuloksena, että 34 toimenpiteisiin johtaneen suosituksen joukosta 21 suosituksen, eli 62 prosentin, arvioitiin johtaneen myönteisiin vaikutuksiin. Kielteisiä vaikutuksia ei ole havaittu.

Suosituksista peräti 92 prosenttia on ollut sellaisia, että hallintokunnat ovat ryhtyneet toimenpiteisiin, tai vähintäänkin ryhtyneet toimenpiteisiin osittain. Lautakunnan esittämästä 37 suosituksesta 57 prosentin kohdalla (21 suositusta) toimenpiteisiin oli ryhdytty täysin ja 35 prosentin (13 suositusta) kohdalla osittain. Vain kolmen suosituksen osalta suosituksen mukaisesti toimenpiteisiin ei ollut ryhdytty lainkaan.

4 TOIMENPIDE-ESITYS JA LISÄTIEDOT

Tarkastuslautakunnan 1. jaosto hyväksyy muistion ja esittää, että aiheesta laaditaan arviointikertomuksen tekstiluonnos.

Arviointia koskevia lisätietoja antaa johtava tuloksellisuustarkastaja Minna Tiili, puhelin 310 36545.

Arvioinnin suorittamiseen ovat lisäksi osallistuneet arviointipäällikkö Timo Terävä sekä kaupunkitarkastajat Harri Hynninen, Petri Jäske, Liisa Kähkönen ja Jari Ritari.

Minna Tiili

JAKELU Tarkastuslautakunnan 1. jaosto

LÄHTEET

Tietopyyntöihin vastaajat aiheittain:

Tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikuttavuuden arviointi

- strategiapäällikkö, kaupunginkanslia 19.12.2016
- kouluterveydenhuollon päällikkö, sosiaali- ja terveystieteiden virasto 21.11.2016

Tilivelvollisten velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin tilintarkastuksen suositusten johdosta

- rakennuttamisjohtaja, asuntotuotantotoimisto 15.12.2016
- hallintopäällikkö, hankintakeskus 2.12.2016
- toimitusjohtaja, Henkilöstön kehittämispalvelut-liikelaitos (Oiva Akatemia) 29.11.2016
- erityissuunnittelija ja tietopalvelupäällikkö, kaupunginkanslia 24.11.2016 ja 21.12.2016
- talouspäällikkö, kaupunginkirjasto 2.12.2016
- museonjohtaja ja hallintopäällikkö, kaupunginmuseo 5.12.2015
- intendentti, kaupunginorkesteri 28.11.2016
- erityissuunnittelija, kaupunkisuunnitteluvirasto 12.12.2016
- apulaisosastopäällikkö, hallintopäällikkö ja suunnittelupäällikkö, kiinteistövirasto 9.12.2016
- eläintarhanjohtaja, Korkeasaaren eläintarha 12.12.2016
- kulttuurijohtaja, kulttuurikeskus 24.11.2016
- toimitusjohtaja, Liikennelaitos-liikelaitos 1.12.2016
- suunnittelija, liikuntavirasto 5.12.2016
- erityissuunnittelija, nuorisosiainkeskus 28.11.2016
- hankintapäällikkö, opetusvirasto 21.11.2016
- hallintopäällikkö, Palvelukeskus-liikelaitos 21.11.2016
- hallintopäällikkö, pelastuslaitos 28.11.2016
- hallintopäällikkö, rakennusvalvontavirasto 28.11.2016
- kaupungininsinööri, rakennusvirasto 18.11.2016
- talouspäällikkö, rakentamispalvelu (Stara) 1.12.2016
- rehtori, ruotsinkielinen työväenopisto 28.11.2016
- hankintapäällikkö, sosiaali- ja terveystieteiden virasto 22.11.2016

- rehtori, suomenkielinen työväenopisto 28.11.2016
- hallintopäällikkö ja intendentti, taidemuseo 30.11.2016
- toimitusjohtaja, Taloushallintopalvelu-liikelaitos 1.12.2016
- johtaja, tietokeskus 12.12.2016
- toimitusjohtaja, Tukutori 1.12.2016
- toimitusjohtaja, Työterveys-liikelaitos 5.12.2016
- hankinta-asiantuntija, varhaiskasvatusvirasto 25.11.2016
- controller, ympäristökeskus 2.12.2016

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden arviointi

- rakennuttamisjohtaja, asuntotuotantotoimisto 15.12.2016
- hallintopäällikkö, hankintakeskus 2.12.2016
- toimitusjohtaja, Henkilöstön kehittämispalvelut-liikelaitos (Oiva Akatemia) 29.11.2016
- strategiapäällikkö, kaupunginkanslia 28.11.2016 ja 19.12.2016
- johtava suunnittelija, kaupunginkanslia 28.11.2016
- kirjastotoimen johtaja, kaupunginkirjasto 2.12.2016
- museonjohtaja ja hallintopäällikkö, kaupunginmuseo 5.12.2015
- intendentti, kaupunginorkesteri 28.11.2016
- erityissuunnittelija, kaupunkisuunnitteluvirasto 12.12.2016
- suunnittelupäällikkö, kiinteistövirasto 9.12.2016
- eläintarhanjohtaja, Korkeasaaren eläintarha 12.12.2016
- kulttuurijohtaja, kulttuurikeskus 24.11.2016
- toimitusjohtaja, Liikennelaitos-liikelaitos 1.12.2016
- suunnittelija, liikuntavirasto 5.12.2016
- erityissuunnittelija, nuorisoasiainkeskus 28.11.2016
- kehittämisspäällikkö, opetusvirasto 24.11.2016
- hallintopäällikkö, Palvelukeskus-liikelaitos 21.11.2016
- hallintopäällikkö, pelastuslaitos 28.11.2016
- hallintopäällikkö, rakennusvalvontavirasto 28.11.2016
- kaupungininsinööri, rakennusvirasto 18.11.2016
- talousspäällikkö, rakentamispalvelu (Stara) 1.12.2016
- rehtori, ruotsinkielinen työväenopisto 28.11.2016
- talous- ja strategiapäällikkö, sosiaali- ja terveysvirasto 23.11.2016
- projektipäällikkö, tietohuolto ja tilastot, sosiaali- ja terveysvirasto 21.11. ja 21.12.2016
- rehtori, suomenkielinen työväenopisto 28.11.2016
- hallintopäällikkö ja intendentti, taidemuseo 30.11.2016
- toimitusjohtaja, Taloushallintopalvelu-liikelaitos 28.11.2016
- johtaja, tietokeskus 12.12.2016
- toimitusjohtaja, Tukutori 1.12.2016
- toimitusjohtaja, Työterveys-liikelaitos 5.12.2016
- taloussuunnittelupäällikkö, varhaiskasvatusvirasto 25.11.2016
- ympäristöjohtaja, ympäristökeskus 2.12.2016

Kaupungin talouden arviointi

- talousarviopäällikkö, kaupunginkanslia 28.11.2016

Sähköinen asiointi

- projektipäällikkö, kaupunginkanslia 28.11.2016
- osastopäällikkö, sosiaali- ja terveystieteiden virasto 9.1.2017

Liiketoiminnan edistämisen toimenpiteiden toteutuminen

- yksikön päällikkö, kaupunginkanslia 22.11.2016

Seudullisen omistajaohjauksen tavoitteiden toteutuminen HSL:ssä ja HSY:ssä

- konserniohjauksen päällikkö, 2 kaupunginsihteeriä, kaupunginkanslia 28.11.2016

Toimialarajat ylittävien palveluprosessien toteutuminen

- erityissuunnittelija, kaupunginkanslia 21.12.2017

Hankinta- ja kilpailuttamiskäytännöt rakennusvirastossa

- lakimies, rakennusvirasto 23.11.2016

Kohtuuhintaisen asuntotuotannon edistäminen

- liikennesuunnittelupäällikkö, kaupunkisuunnitteluvirasto 23.11.2016
- liikenneinsinööri, kaupunkisuunnitteluvirasto 23.11.2016
- asemakaavapäällikkö, kaupunkisuunnitteluvirasto 23.11.2016
- osastopäällikkö, kiinteistöviraston tonttiosasto 28.11.2016

Kaupungin vuokra-asuntojen myöntämisperusteet ja valvonta

- apulaisosastopäällikkö, kiinteistövirasto 24.11.2016
- palvelupäällikkö, kiinteistövirasto 24.11.2016

Koulujen ja päiväkotien sisäilmakorjaukset

- kiinteistöpäällikkö, kiinteistöviraston tilakeskus 8.12.2016 ja 11.1.2017

Muut lähteet

Helsingin kaupungin talousarviot vuosilta 2014–2017.

Helsingin kaupungin tarkastuslautakunta. Erillisraportti 2014. Talousarvion sitovien toiminnallisten tavoitteiden yhteys strategiaohjelmaan.

Helsingin kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen sitovien tavoitteiden toteutuminen vuonna 2015. Arviointimuistio, Helsingin kaupungin tarkastusvirasto.

Kaupunginhallituksen lausunto vuoden 2014 arviointikertomuksesta. Kvsto 17.6.2015.

Kaupunginhallituksen selvitys vuoden 2014 arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä, Kvsto 9.12.2015.

Kaupunginhallituksen selvitys vuoden 2015 arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä, Kvsto 14.12.2016.

Kaupunginhallituksen valtiolle vuonna 2016 antamat lausunnot liittyen asumiseen ja maankäyttöön.

Koulujen ja päiväkotien sisäilmakorjaukset, arviointimuistio 2014. Helsingin kaupungin tarkastusvirasto, Minna Tiili ja Tarja Palomäki.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomukset vuosilta 2013–2015.

THL 7/2015. Terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva oppilaitos. Opas ympäristön ja yhteisön monialaiseen tarkastamiseen. Hietanen-Peltola, Marke ja Korpilahti, Ulla (toim.), Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015.

Tietokeskuksen sitovien toiminnallisten tavoitteiden ja sitovien määrärahojen toteutuminen vuonna 2015. Arviointimuistio, Helsingin kaupungin tarkastusvirasto.

LIITTEET

Liite 1. Arvioinnin toteuttamissuunnitelma

Arviointiaihe		
Vuoden 2014 arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten vaikuttavuuden arviointi		
Suunnitelman laatija Minna Tiili		Pvm 27.5.2016
Arvioinnin ohjausryhmä Tarkastuslautakunnan 1. jaosto		
Aloittamisaika syyskuu 2016	Valmistumisaika tammikuu 2017	Vastaava valmistelija, muut valmistelijat Minna Tiili, Harri Hynninen, Petri Jäske, Liisa Kähkönen, Jari Ritari ja Timo Terävä
Arviointiaiheen tausta		
<p>Tarkastuslautakunta on vakiintuneen käytännön mukaisesti tehnyt esittämiensä suositusten jälkiseurantaa ja raportoinut siitä arviointikertomuksessaan. Menettelystä on muodostunut käytäntö ainakin suurten kaupunkien tarkastuslautakuntien kohdalla. Toukokuussa 2015 voimaan astuneen kuntalain (410/2015) perusteluissa on todettu, että ”tarkastuslautakunnan olisi hyvä seurata jälkikäteen arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten perusteella toteutettuja toimenpiteitä.” Jälkiseurantaa ei siis ole kirjattu lakiin, mutta sitä suositellaan lain perusteluissa.</p> <p>Tarkastuslautakunta on hallinnon ja talouden tarkastussäännön mukaisesti pyytänyt vuosittain arviointikertomuksen valmistuttua kaupunginhallitukselta ja tarpeelliseksi katsomiltaan lauta- ja johtokunnilta lausunnot arviointikertomuksessa esittämistään havainnoista. Lausunnot on toimitettu valtuustolle tiedoksi. Lisäksi valtuusto on arviointikertomuksesta 2004 lähtien, merkittyään arviointikertomuksen ja siihen annetut lausunnot tiedoksi, päättänyt kehottaa kaupunginhallitusta antamaan vuoden loppuun mennessä valtuustolle selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin toiminnasta vastaavat henkilöt ja tilivelvolliset ovat ryhtyneet arviointikertomuksen johdosta. Edellä mainittujen lisäksi tarkastuslautakunta on seurannut hallintokuntien toimenpiteitä arvioimalla säännöllisesti esittämiensä suositusten vaikuttavuutta.</p> <p>Vuodesta 2009 lähtien tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikuttavuutta on arvioitu siten, että arviointi on suoritettu takautuvasti kahden vuoden viiveellä, jotta keskuhallinnolla ja hallintokunnilla on ollut riittävästi aikaa ryhtyä toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten osalta. Vuonna 2012 arviointi kohdistettiin lautakunnan koko toimintakauteen. Vuoteen 2013 asti arviointi kohdistui ainoastaan merkittävimpiin suosituksiin. Vuodesta 2014 lähtien on tarkasteltu kaikkia suosituksia.</p> <p>Vuonna 2016 arvioidaan kaikkien arviointikertomuksessa 2014 asetettujen suositusten vaikuttavuutta jaostoittain. Kertomuksessa käsiteltiin yhteensä 18 aihetta. Näistä 12 aihetta on käsitelty 1. jaostossa. Arvioitavia suosituksia on 1. jaoston osalta 37.</p> <p>Arviointiaiheet ja niistä annetut suositukset olivat 1. jaoston osalta:</p>		

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITTÄMIEN SUOSITUSTEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

- kaupunginhallituksen ja lauta- sekä johtokuntien tulee varmistua siitä, että hallintokunnat ryhtyvät toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta.
- kaupunginhallituksen tulee asettaa työryhmä, joka laatii kaupunkitason ohjeen koulujen terveydelisten olojen tarkastusten järjestämisestä siten, ettei päällekkäistä työtä tehdä, vastuunjako on selkeä ja että koulut ja oppilaitokset tulevat tarkastetuksi säännöllisesti kolmen vuoden välein terveydenhuoltolain ja valtioneuvoston asetuksen (338/2011) edellyttämällä tavalla. Työryhmän vetovastuun tulee olla lain mukaisesti sosiaali- ja terveysviraston koulu- ja opiskeluterveydenhuollolla.

TILIVELVOLLISTEN VELVOLLISUUS RYHTYÄ TOIMENPITEISIIN TILINTARKASTUKSEN SUOSITUSTEN JOHDOSTA

- kaupunginkanslian tulee yhteistyössä Taloushallintopalvelu-liikelaitoksen kanssa ryhtyä pikaisesti toimenpiteisiin Laske-järjestelmän saattamiseksi asianmukaiseen toimintakuntoon niin, että manuaalivaiheista päästään eroon eikä organisaatiomuutosten yhteydessä lakaneille virastoille ole mahdollista kirjata tapahtumia.
- johtavien viranhaltijoiden (tilivelvollisten) tulee valvoa, että virastojen ja liikelaitosten hankinnoissa ja päätöksenteossa noudatetaan hankintalain ja hallintolain edellyttämiä muotosäännöksiä tilintarkastajan suositusten mukaisesti.

SITOVIEN TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI

- liikuntaviraston ulkoiluteiden, kuntoratojen ja hiihtolatupohjien ylläpitoa ja kunnossapitoa koskevien tavoitteiden osalta tulee määritellä sellaiset mittarit, että tavoitteiden toteutumisen tasoa voidaan vertailla vuosittain.
- asuntotuotantotoimikunnan ja asuntotuotantotoimiston tulee muotoilla kaupungin kiinteistöyhtiöiden peruskorjausten rakennuttamista koskeva tavoite sellaiseksi, ettei se toteudu automaattisesti tai uudistaa tavoitteen asettelua.
- virastojen ja liikelaitosten tulee talousarvioehdotusta laatiessaan ottaa huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet siten, että sitovat toiminnalliset tavoitteet ohjaavat toimintaa strategiaohjelman osoittamaan suuntaan. Lauta- ja johtokuntien tulee talousarvioehdotuksen hyväksyessään varmistaa, että näin on toimittu.
- kaupunginkanslian tulee talousarvioprosessin yhteydessä varmistaa, että hallintokunta on sitovia toiminnallisia tavoitteita asettaessaan ottanut huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet.
- hallintokuntien tulee hyödyntää sitovien toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa strategiaohjelman ja sitä toteuttavien toimenpideohjelmien toimenpiteitä.
- kaupunginhallituksen tulee strategiaohjelman seurannan yhteydessä varmistua siitä, että kaikkia strategiaohjelman osa-alueita kehitetään tasapuolisesti.
- seuraavien hallintokuntien tulee tallentaa tilinpäätöstyötilaan tilinpäätösehdotuksen mukaisesti sellaiset dokumentit, joiden perusteella sitovien tavoitteiden toteutuminen voidaan varmentaa kaikkien tavoitteiden osalta: kaupunginkanslia, hankintakeskus, tukkutori, rakennusvirasto, Stara, pelastuslaitos, ympäristökeskus, HKL, sosiaali- ja terveysvirasto, ruotsinkielinen työväenopisto, kaupunginkirjasto, kulttuurikeskus, kaupunginmuseo, liikuntavirasto, työterveyskeskus, tietokeskus, kaupunkisuunnitteluvirasto, kiinteistövirasto ja rakennusvalvontavirasto.
- sosiaali- ja terveysviraston on ohjeistettava henkilöstöään siten, että hoitoonpääsyyn liittyvät potilastiedot kirjataan oikein, jolloin tiedot ovat saatavilla oikeellisina suoraan tietojärjestelmästä.
- kulttuurikeskuksen tulee kehittää toiminnanohjausjärjestelmänsä ja sen käyttöä siten, että järjestelmästä saadaan suoritettujen osalta luotettavaa tietoa.
- tietokeskuksen tulee selkeyttää sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutumista varmentavaa dokumentointikuvausta ja sen liitteitä.

- liikuntalautakunnan ja liikuntaviraston tulee harkita, miten strateginen tavoite kaupunkilaisten liikunnan lisäämisestä voitaisiin huomioida sitovien toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa.
- kaupunginkirjaston, kaupunginmuseon, kaupunginorkesterin, Korkeasaaren eläintarhan, kulttuuri-keskuksen, taidemuseon, tietokeskuksen ja työväenopistojen tulee harkita mahdollisuuksia kehittää sitovia toiminnallisia tavoitteitaan laadullisemmiksi.
- kaupunginkanslian tulee talousarviovalmistelun yhteydessä asettaa tytäryhteisöille sellaisia tavoitteita, että niiden toteutumisen arviointi on mahdollista.
- kaupunginkanslian tulee varmistaa, että tytäryhteisöjen sitovien tavoitteiden toteumatiedoista laaditaan selkeät dokumentointikuvaukset siten, että tavoitteiden toteutuminen on jälkikäteen todennettavissa.

KAUPUNGIN TALOUDEN ARVIOINTI

- kaupunginhallituksen tulee arvioida, ovatko nykyiset keinot oikeita velkaantumiskehityksen hidastamiseen strategiaohjelman mukaisesti.

SÄHKÖINEN ASIOINTI

- kaupunginkanslian tulee huolehtia siitä, että kuntalainen löytää yhdestä portaalista kaikki kaupungin tarjoamat sähköiset asiointipalvelut.
- sosiaali- ja terveysviraston tulee jatkaa sähköisen asioinnin kehittämistä erityisesti terveydenhuollon palveluissa.

LIIKETOIMINNAN EDISTÄMISEN TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMINEN

- kaupunginkanslian tulee kehittää liiketoiminnan edistämiseksi toteutettujen toimenpiteiden vaikutusten seurantaa ja mittaristoa.

SEUDULLISEN OMISTAJAOHJAUKSEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN HSL:SSÄ JA HSY:SSÄ

- kaupunginkanslian on käynnistettävä yhteistyö pääkaupunkiseudun kuntien, HSL:n ja HSY:n kanssa yhteisen vuosikellon laadintaa varten toiminnan ja talouden suunnitteluaikataulujen yhteensovittamiseksi.
- kaupunginhallituksen konsernijaoston tulee tehdä aloite kuntayhtymien yhtymäkokousedustajien ja hallituksen jäsenten omistajaohjausroolin selkiyttämiseksi ja yhteistyön lisäämiseksi viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden kesken.
- kaupunginhallituksen konsernijaoston ja kaupungin johdon on yhdessä muiden pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa linjattava HSY:n toimintaa ja päätettävä työnjaosta muun muassa ilmastonsuojeluun liittyvissä asioissa.

TOIMIALARAJAT YLITTÄVIEN PALVELUPROSESSIEEN TOTEUTUMINEN

- kaupunginhallituksen on varmistettava, että poikkihallinnollisten prosessien kehittämistä jatketaan strategiaohjelman linjausten mukaisesti.
- kaupunginhallituksen on varmistettava, että poikkihallinnollisille prosesseille määritellään prosessin omistaja, jolla on toimivalta johtaa prosessia.

HANKINTA- JA KILPAILUTTAMISKÄYTÄNNÖT RAKENNUSVIRASTOSSA

- rakennusviraston tulee ylläpitää ja kehittää hankintaosaamista sekä sopimusten seurantaa ja valvontaa.

KOHTUUHINTAISEN ASUNTOTUOTANNON EDISTÄMINEN

- kaupunginhallituksen ja kaupunkisuunnitteluviraston tulee edistää asunnon ja pysäköintipaikan hintojen erottamista sekä muita pysäköintipolitiikan toimenpiteitä, jotka edistävät kohtuuhintaista asumista.
- kaupunginhallituksen tulee jatkaa vaikuttamistaan valtion suuntaan, jotta rakentamisen kustannuksia nostaviin säännöksiin saataisiin muutoksia.
- kaupunkisuunnitteluviraston ja kiinteistöviraston tulee huolehtia siitä, että asemakaavatuotanto ja tonttitarjonta pysyvät joka vuosi korkealla tasolla.

KAUPUNGIN VUOKRA-ASUNTOJEN MYÖNTÄMISPERUSTEET JA VALVONTA

- kiinteistöviraston asunto-osaston tulee kehittää asukasrakennetta nykyistä monipuolisemmin kuvaavia seurantatietoja.
- kiinteistöviraston asunto-osaston tulee huolehtia kaupungin ulkopuolisten ARA-vuokranantajien asukasvalintoihin kohdistuvan lakisääteisen valvontatehtävän riittävästä resursoinnista.

KOULUJEN JA PÄIVÄKOTIEN SISÄILMAKORJAUKSET

- kiinteistöviraston tulee tarvittaessa viraston sisäisillä vakanssien uudelleenjärjestelyillä turvata riittävän sisäilma-asiantuntemuksen saaminen tilakeskuksen palvelukseen.
- tilakeskuksen tulee huolehtia siitä, että sisäilmakorjauksille määritellään seurattavissa olevat tavoitteet ja systematisoida tavoitteiden toteutumisen seuranta.
- tilakeskuksen tulee varmistaa, että huoltokirjaohjelma Pakkiin tallennetaan tiedot pienten korjausten toteuttamisesta.
- tilakeskuksen tulee edelleen kiinnittää huomiota riittävään tiedottamiseen sisäilmakorjauksista ja niiden onnistumisesta.

Tuloksellisuusnäkökulmat

Arviointi käsittelee annettujen suositusten vaikuttavuutta, mutta ei muita ulottuvuuksia.

Aiheeseen liittyvien suositusten jälkiseuranta

Arviointi on nimenomaan suositusten 2014 jälkiseurantaa.

Arviointikysymykset ja aineisto

Arvioinnin pääkysymyksenä on mitä vaikutuksia tarkastuslautakunnan esittämillä suosituksilla on ollut.

Pääkysymykseen haetaan vastausta seuraavilla osakysymyksillä:

1. Mihin tarkastuslautakunnan vuoden 2014 arviointikertomuksessa esittämien suositusten mukaisiin toimenpiteisiin keskushallinto ja hallintokunnat ovat ryhtyneet?
2. Mitä vaikutuksia suosituksen mukaisilla toimenpiteillä on ollut?

Osakysymykset muodostavat arvioinnin kriteerit ja niiden toteutumista arvioidaan kolmiportaisella asteikolla:

Kriteeri toteutuu täysin: kaikkiin suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty tai vaikutukset ovat olleet myönteisiä.

kriteeri toteutuu osittain: suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty osittain tai vaikutuksia ei vielä havaittavissa.

Kriteeri ei toteudu lainkaan: suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty tai vaikutukset ovat olleet negatiivisia.

Lisäksi käytetään tätä kuviota ilmaisemaan tilannetta, jossa kriteerin toteutumista ei voida todeta käytettävissä olleella materiaalilla tai vaikutuksia ei ole ollut, koska suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.

Arviointi suoritetaan perehtymällä kaupunginhallituksen ja lauta- sekä johtokuntien tarkastuslautakunnalle toukokuussa 2016 antamiin lausuntoihin ja kaupunginhallituksen valtuustolle joulukuussa 2016 antamaan selvitykseen arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä. Lisäksi tehdään kysely asianomaisen viraston johdolle tai muille tahoille sen mukaan, miten aiheesta arvioidaan saatavan riittävä vastaus.

Mikäli kaikkien suositusten mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty, pyydetään tarkempi selvitys siitä, miksi toimiin ei ole ryhdytty.

Sitovia tavoitteita tai niiden toteutumisen dokumentointia koskevat suositukset ovat pääosin sellaisia, että niihin voidaan vastata olemassa olevalla aineistolla eikä varsinaisia tietopyyntöjä ole välttämättä kaikkien suositusten osalta tarpeen lähettää.

Rajaukset

Suosituksen vaikuttavuutta arvioidaan kaikkien vuoden 2014 arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten osalta siten, että 1. jaosto käsittelee omia aiheitaan ja 2. jaosto omia aiheitaan.